

BARNKONSEKVENSANALYS NORRBOTNIABANAN

Kunskapsunderlag inför planering av resecentrum vid Sävar, Robertsfors och Bureå.

28 juni 2024
Slutversion

EKOLOGI
GRUPPEN

2

Barnkonsekvensanalys
Norrbotniabanan
Slutversion
28 juni 2024

Beställning: Robertsfors kommun
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 2024-02-28
Uppdragsansvarig: Ilona Stehn
Foton: Om inget annat anges: Ekologigruppen AB
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 10438
Bild på framsidan från busshållplatsen Bureå E4, Bureå

**EKOLOGI
GRUPPEN**

INNEHÅLL

Sammanfattning

Inledning

Bakgrund

Syfte

Avgränsning

Metod

Förutsättningar från Trafikverket

Gestaltningssprogram

Vad tycker unga?

Kollektivtrafiken är viktig för ungdomar

Erfarenheterna från Botniabanan

Fritid och resande för ungdomar i Robertsfors

Fritid och resande för ungdomar i Bureå

Nulägesanalys

Sävar

Robertsfors

Bureå

4 Konsekvensanalys & viktigt att tänka på 28

Sävar 28

Robertsfors 32

Bureå 37

6 Sammanfattande slutdiskussion 42

Sävar 42

Robertsfors 43

Bureå 44

10 Referenser 46

12 BILAGA ENKÄTER

12

12

15

16

17

17

21

25

SAMMANFATTNING

Fungera som kunskapsunderlag och vägledning

Denna barnkonsekvensanalys ska fungera som kunskapsunderlag och vägledning kring hur den fortsatta planeringen av resecentrum i Norrbottenbanans stationsorter Sävar, Robertsfors och Bureå kan möta barns behov.

Att skapa en barnvänlig miljö

Alla förslagen i respektive orter bedöms i detta skede i stort bidra till en barnvänlig miljö. Det finns dock faktorer som är viktiga att ta hänsyn till i den fortsatta planeringen för att verkligen lyckas få till en barnvänlig miljö ända fram till att resecentrum är på plats och är igång. Det finns några faktorer som särskilt behöver beaktas:

- Skapa trygga platser, gång- och cykelstråk genom *god överblickbarhet* och *känsla av att bli sedd*. Detta är särskilt viktigt för tjejer som oftast upplever större otrygghet utomhus än killar. Fokusera på platser som utgör störst utmaningar såsom tunnlar, upplevda baksidor, hörn och öde stråk genom belysning, konst, fönster och entréer och inte minst att försöka *befolka nära dem med bostäder och öppna verksamheter*.
- Satsa på en *ljus, mysigt och trevlig miljö* såsom ungdomarna önskade i enkäten. *Signalera* i gestaltning och funktioner att *barn är välkomna* genom exempelvis lekfulla inslag och möjlighet till lek i avskild och säker miljö.
- Skapa *god kontakt med ungdomarna* i det fortsatta arbetet och lyssna in deras behov - exempelvis som *referensgrupp* - för att undvika att resecentrum blir hängställen där ungdomarna upplevs störa och "ta över". Om detta inte lyckas bör man satsa på *vuxen närvaro* kritiska tider genom exempelvis med mobil kaféverksamhet.
- Sist men inte minst är det viktigt att *återkoppla* till de barn och ungdomar som svarat hur resultatet från enkäten tas vidare. Berätta vad som har tagits med och inte tagits med och varför.

INLEDNING

Bakgrund

Norrbotniabanan är en 27 mil lång järnväg som planeras längs kusten mellan Umeå och Luleå. Skellefteå, Robertsfors och Umeå kommun samarbetar i det gemensamma projektet Kommunernas intensifieringsarbete med Norrbotniabanan (Norrbotniabanans noder 2), som medfinansieras av Region Västerbotten.

Projektet syftar till att tillvarata Norrbottenbanans fulla potential i stationsorterna Bureå, Robertsfors och Sävar. Målet är att skapa attraktiva och konkurrenskraftiga noder på kort och lång sikt i enlighet med regionens och kommunernas visioner och mål.

Syfte

Kunskapsunderlag

Syftet med uppdraget är att skapa kunskapsunderlag för att underlätta strategisk planering och insatser hos respektive kommun att möta den utveckling som kommunen står inför. Som kan möta behoven för barn i resecentrummiljö. Underlaget ska verka som en vägledning.

Strategier som skapar förutsättningar

Uppdraget handlar om att identifiera strategier som skapar förutsättningar för att planera för kommande resecentrum som är välkomnande för alla resenärsgupper vid alla tider på dygnet.

Insatser som stärker platsen

Uppdraget innebär att identifiera insatser som stärker platsen ur ett barns perspektiv på respektive stationsort och ge exempel på åtgärder som är lämpliga och har goda förutsättningar i eller i anslutning till resecentrum. Det kan handla om aktiviteter som stärker området utifrån ett barns perspektiv, platser som är viktiga för den målgruppen.

Exempel på andra kommuners arbete

Uppdraget innebär också att ge exempel på andra kommuners arbete med liknande frågor kopplade till samhällsplanering och resandemiljöer.

Frågor att beakta

Orternas storlek och befintliga förutsättningar samt dess planerade utvecklingsstrategier och planer ska beaktas väl.

Uppdraget ska innehålla en analys av befintliga förutsättningar och områden. Det ska även innehålla en analys av planförslag för respektive stationsort med förslag på åtgärder och förbättringar.

Frågor som ska besvaras:

- Är och blir det en barnvänlig miljö?
- Skillnader mellan olika grupper (ålder, kön, bakgrund)?
- Vilka konsekvenser kan olika utformningar medföra, risk för konflikt?

Aspekter som önskas finnas med kopplat till barnkonsekvensanalysen:

- Trygghet
- Attraktivitet
- Tillgänglighet
- Kopplingar till befintliga funktioner
- Långsiktighet och utvecklingspotential.

Avgränsning

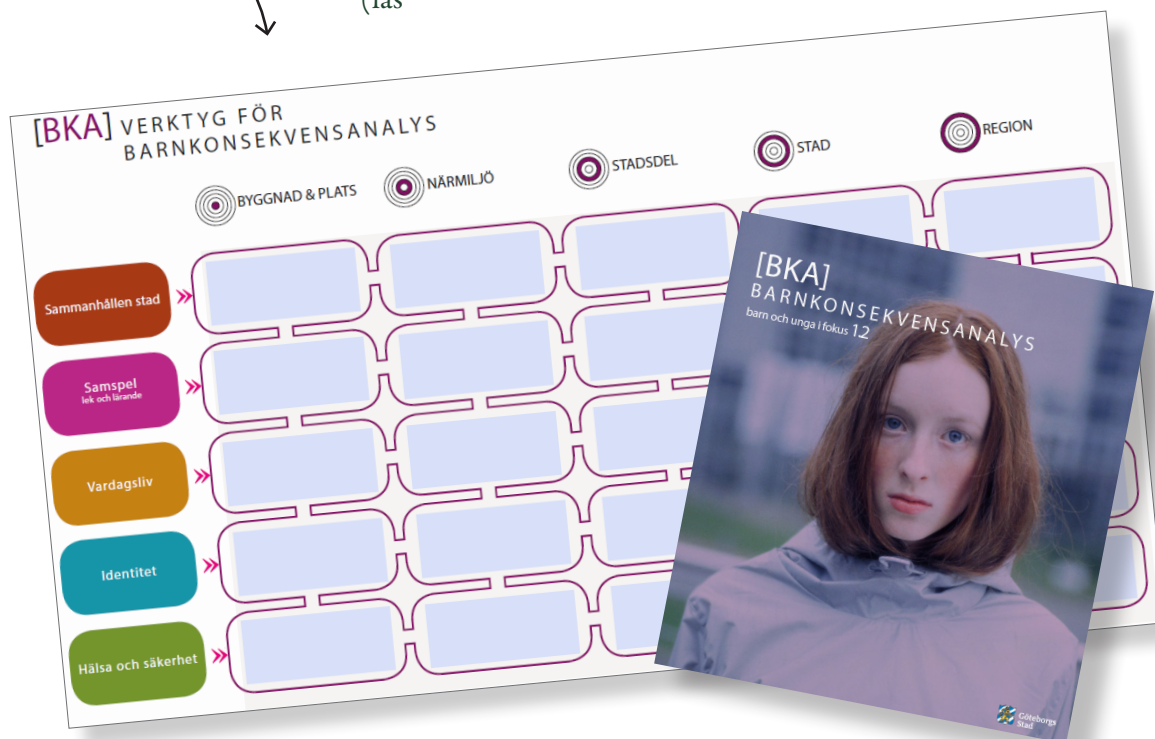
Analysen avgränsas till platser och aspekter som berör barnperspektivet i relation till resecentrum.

Metod

För genomförande av barnkonsekvensanalysen tillämpas en omarbetad version av Göteborgs stads processverktyg för barnkonsekvensanalyser (BKA) som utgår från Barnkonventionen (se grön breddvid). Dessutom tillämpas Ekologigruppens kunskapssammanställning & verktygslåda "EKOguide" som stöd i analysen samt för avstämning mot evidens och Agenda 2030.

För att barnperspektivet, barnrättsperspektivet och barnets perspektiv ska ha en reell effekt på planförslaget är det viktigt att barnkonsekvensanalysen integreras i arbetet. Det vill säga att resultat från nulägesanalysen och avstämmningar får ha en inverkan på slutresultatet.

Inventering av de kommande stationsmiljöerna i Sävar och Robertsfors och Bureå genomfördes den 5 - 6 januari 2024. Enkätundersökningar genomfördes bland barn inom respektive ort (läs

Barnkonventionen - och dess koppling till analysen

Barnkonventionen fastslår varje barns rättigheter och statens ansvar i 54 artiklar. Artikel 2, 3, 6 och 12 kallas för de fyra grundprinciperna. Alla övriga artiklar utgår ifrån dem.

Artikel 2: Om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

- i barnkonsekvensanalysen beaktas kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas. Begreppet "barnets bästa" är konventionens grundpelare. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.

Artikel 6: Varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Det handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

- i barnkonsekvensanalysen beaktas barnets bästa - inklusive rätt till hälsa och utveckling - utifrån kunskap, erfarenhet och barnens synpunkter från enkätundersökningen. Huruvida förslagen leder till en barnvänligare miljö sammanfattas i slutet.

Artikel 12: Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

- i barnkonsekvensanalysen beaktas barnets rätt att göra sig hörd genom en enkätundersökning.

Källa: Barnombudsmannen, <https://www.barnombudsman.se/barnkonventionen/om-barnkonventionen/?currentCategories=>

BARNETS PERSPEKTIV, BARNPERSPEKTIV ELLER BARNRÄTTSPERSPEKTIV?

Fotomontage.
Bakgrundsbild från Norra
Ågatan i Bureå - ett av
huvudtråken till det
planerade resecentrumet.
Skalgubbar från www.skalgubbar.se

Tre perspektiv på barnrätt

Barnombudsmannen har definierat tre perspektiv när det gäller barns rättigheter.

Barnets perspektiv

Barnets perspektiv är barns egen syn på sitt liv och sin omvärld som baserats på barnets ålder, mognad, erfarenheter, tradition, kultur och nuvarande livssituation. Barnets perspektiv är dynamiskt och förändras under barnets uppväxt. Vuxna kan bara ta del av barnets perspektiv när barnet själv berättar. Det är den vuxnes ansvar att säkerställa att barnets perspektiv beaktas i frågor som rör barnet.

Barnperspektiv

Barnperspektiv är den enskilda vuxnes syn på barnet, på barndom och barndomens villkor. Vuxna bygger sitt barnperspektiv på egna erfarenheter från barndom, barn i den egna närheten, personliga värderingar och professionell kunskap. Även faktorer som tradition och kultur formar den vuxnes barnperspektiv. Barnperspektivet påverkas också av samhällets barnsyn som formas av bland annat lagstiftning, normer och attityder.

Barnrättsperspektiv

Ett barnrättsperspektiv innebär att ha barnkonventionen som utgångspunkt i arbetet med barn och i beslutsfattande som rör barn. Det innebär att belysa en fråga utifrån de rättigheter varje barn har enligt barnkonventionen. Det innebär också att väga in hur rättigheterna tolkats av FN:s barnrättskommitté i dess rekommendationer och allmänna kommentarer. För att säkerställa ett barnrättsperspektiv ska som minimum barnkonventionens fyra grundprinciper ha beaktats, men gärna fler av rättigheterna.

Källa: Barnombudsmannen, <https://barnkonventionen-utb.barnombudsmannen.se/oversikt/vad-ar-barnkonventionen/perspektiv-pa-barnratt>

Göteborgs BKA – fem grundläggande begrepp

För att sortera upp och systematisera analysen används fem huvudbegrepp som är av betydelse för barn i den fysiska miljön. Det är utifrån dessa begrepp som en nulägesanalys genomförs och åtgärdsförslag tas fram som ska stötta i framtagande av planförslag. I slutet av processen används begreppen när konsekvensanalysen av det färdiga planförslaget genomförs och rekommendationer inför fortsatt arbete tas fram:

Sammanhållet samhälle

Barriärer kan vara både fysiska och mentala och de kan vara helt andra för barn än för vuxna. Yngre barn behöver bilfria eller bilsäkra stråk för att kunna vidga sina cirklar. Trygga stråk och en väl fungerande kollektivtrafik hela dygnet behövs för att unga ska våga och kunna ta sig till stadens olika delar.

- Hur kan mångfald och jämlikhet främjas och en variation av skala, upplåtelseformer och funktioner skapas i alla barns närmiljö?
- Hur kan barriärer undvikas eller överbryggas?
- Hur kan kopplingar och samband stärkas?

Samspel, lek och lärande

Människan behöver samspela för att överleva. Barn lär sig samspel i leken. Barn och unga behöver platser för möten och samspel där det inte förutsätts att de kan betala eller att de är i en vuxens sällskap.

- Var finns platser för samspel, möten, lek, lärande, kultur och idrott för barn och unga?
- Kan platser utformas så att trygga, jämställda och jämlika förutsättningar för samspel skapas?

Vardagsliv

Barn tar staden i anspråk steg för steg. Fordonstrafiken utgör ett stort hinder för barns rörelsefrihet. Barn och unga behöver ha närhet och tillgång till service och platser för lek och rekreation. Möjlighet att gå, cykla och åka kollektivt till de funktioner som behövs i vardagen är viktigt. Barn lever stora delar av sina vardagsliv i förskole- och skolmiljöer.

- Vilka kvaliteter behöver dessa miljöer ha?

Identitet

Begreppet identitet kan här ha flera betydelser. Det kan handla om en plats karaktär, om människans identitet kopplad till platsen och om samspelet där emellan. Den tillhörighet man känner till en plats hänger samman med att miljön är väl omhändertagen och med möjlighet att få vara medskapande. Det hänger också samman med trygghet, förankring och att det går att läsa platsens historia och förstå dess sammanhang.

- Kan den lokala identiteten samtidigt både stärkas och överbryggas så att den ger plats för fler?

Hälsa och säkerhet

Barn är mer känsliga för buller och luftföroreningar. För att barns närmiljö ska vara säker har separering från biltrafik och hastighetssäkring av korsningspunkter med bilnätet stor betydelse. Se barns relation till trafik i faktaruta bredvid.

Barn som har tillgång till varierade och stimulerande utemiljöer har bättre förutsättningar att utvecklas psykiskt, fysiskt och socialt.

- Hur kan dessa faktorer påverka hur vi planerar stadens utveckling?

FÖRUTSÄTTNINGAR FRÅN TRAFIKVERKET

Ansvarsområden

Trafikverket har ansvar för anläggningsdelar som är en del av järnvägens drift, inklusive kopplingar till plattformen, resenärsytor och informationssystem. Stationsområden och resecentrum inkluderar även parkeringsmöjligheter för cyklar och bussar samt bilinfarter. Ibland finns också en byggnad med service, toaletter och information. Kommunerna och andra aktörer, såsom trafikoperatörer och fastighetsägare, planerar och sköter dessa delar.

Stationsklass 4

De tre stationerna planeras för stationsklass 4 enligt Trafikverkets kategorisering. Stationsklass 4 väljs ofta för mindre orter och beskrivs som en mindre bytesstation med begränsad resenärsservice där resenärerna till största del antas vara pendlare.

Gestaltningssprogram

"Trafikverkets ambition är att de stationsmiljöer som verket ansvarar för ska ha utrustning och material med en kvalitet som uppskattas av resenärerna och som kan upphandlas, byggas och underhållas på ett effektivt sätt."

"Målet är att skapa väl gestaltade stationer för resenären. Rum som förmedlar trygghet och som enkelt leder resenären rätt. De ska också ge en känsla av identitet och att man som resenär känner igen sig i stationsmiljön." (Ur Stationernas Profilprogram, TRV 2017)

Entrébyggnad vänthall. Byggnadens interiör ska vara tillgänglig, trygg, orienterbar och attraktiv. Den ska dessutom vara robust och motståndskraftig mot skadegörelse.
Källa: Gestaltningssprogram för regionalstågsstationer Sävar, Robertsfors och Bureå, Trafikverket 2022.

Generella gestaltungsprinciper - utgångspunkter

- Samtliga stationer är belägna upphöjt i förhållande till sin omgivning och kan nås från marknivå under spåren. De är alla utrustade med en hiss och en gångtrappa som leder upp till ett trapphus och en vänthall som tar dig till plattformen.
- Tanken är att skapa enhetlighet mellan Norrbotniabananans regionalstågsstationer genom att använda gemensamma designelement som ger en igenkänningsbar signatur. Varje station ska också ha en unik identitet som företräder den lokala orten.
- Ett mål i designprocessen har varit att skapa en stationsutformning som är både funktionell och samtida i sin arkitektur, samtidigt som den hyllar de vackra nationalromantiska stationerna från järnvägens tidiga år.
- Vid framtagningen av gestaltungsprogrammet har stationen Sävar fungerat som modell för utformningen. Sävar har många element som är gemensamma med de andra två stationerna och där det är möjligt ska samma lösningar användas på alla tre stationerna. För att skilja stationerna åt samtidigt som de behåller en enhetlig känsla, kan varje station ha en unik färgsättning.

Vy över Entrébyggnad.

Plattformstak, vy.

Vy över Entrébyggnad.

Plattform, vy över del utan tak.

Entrébyggnad och vänthall, vy.

VAD TYCKER UNGA?

Kollektivtrafiken är viktig för ungdomar

En betydande åldersgrupp som beräknas nyttja Norrbotniabanan är ungdomar i Sävar, Robertsfors och Bureå. Det är en målgrupp som inte har körkort men är i behov av kollektivtrafik för att ta sig mellan målpunkter såsom skola, hemmet, vänner, nöjen och fritidsaktiviteter.

Enkätundersökning

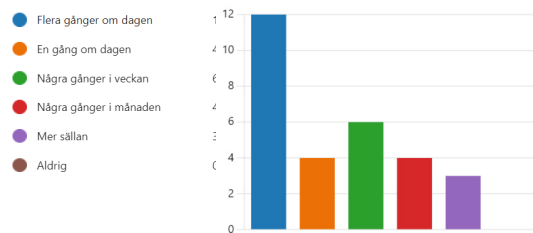
För att ta reda på hur barn och ungdomar i dessa orter tycker att det är att resa med bussen idag, och vad de ser som viktigt kring framtida resecentrum, genomfördes en digital enkätundersökning.

Enkäterna har skickats ut på olika sätt i orterna vilket kan ha en påverkan på resultatet. Se Bilaga Enkäter för att se vilka frågor som ställdes. Det finns en variation i ålder mellan orterna och generellt har något fler killar än tjejer svarat.

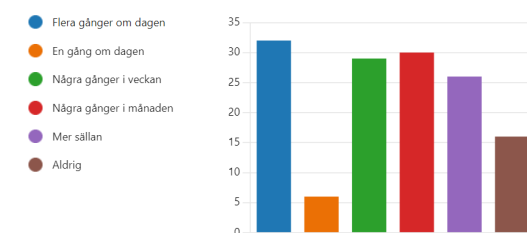
Sävar var först ut med att testa och fråga ett 20-tal ungdomar på fritidsgården. Svaren på frågorna skrevs ihop och samlades in av fritidspersonalen.

I Bureå fick elevråden svara på en digital enkät där cirka 140 svar kom in. I Robertsfors kunde barn och unga svara på en digital enkät på kommunens hemsida och där kom det in 29 svar. Dessa svar finns med i bilagan.

Hur ofta åker du kollektivtrafik/buss?

Resultatet från Robertsfors

Resultatet från Bureå

Erfarenheterna från Botniabanan

Hängställen som leder till skadegörelse och otrygghet

Erfarenheterna från Botniabanan visar att flera resecentrum har blivit populära platser för ungdomar att hänga vid med sina vänner. I en del fall har detta lett till problem med skadegörelse och att andra människor har känt sig otrygga.

Fritidsverksamheten i Hörnefors berättar att ungdomar varit i resecentrumet för att värma sig, ladda mobiler och gå på toaletten. Det har varit en plats fri från vuxna med yta att leka på. Det är enkelt att ta in cyklar, spela innebandy, leka i rulltrappan och hissen. Konsekvensen har varit förstörelse.

De berättar också att i Nordmaling har en förening "vaktat/fikat" där på kvällstid för att hantera problematiken. Det kafé som fanns fungerade inte på grund av att omsättningen var för liten.

Viktigt att det finns vuxna som tittar till

Fritidsverksamheten i Hörnefors menar att det är viktigt att det finns vuxna som regelbundet finns där och tittar till resecentrumen för att undvika att de blir otrygga hängställen. De lyfter också att det är viktigt att bygga relationer över generationer allmänt i samhället, och sist men inte minst att det även finns vuxna som inte kan "sköta sig" på resecentrum, exempelvis för att de är onyktra.

Samtal med kunniga på ungdomsfrågor

För att få uppfattning om hur situationen ser ut för tonåringar på respektive ort och särskilt kring fritidsaktiviteter diskuterades frågan med tjänstepersoner som arbetar med ungdomar och/eller ungdomsfrågor.

Fritid och resande för ungdomar i Sävar

Samtal med personal på fritidsgården

I Sävar intervjuades Håkan Olofson Larsson, arbetsledare och Gustav Germann, fritidsledare på Sävar fritidsgård. Sävar fritidsgård ligger i Sävar skola och riktar sig till ungdomar som går i högstadiet och årskurs 1 på gymnasiet – det vill säga främst till 13–17-åringar. I Umeå stad har kommunen två mötesplatser som riktar sig till ungdomar som går i gymnasiet, Ungdomens hus och Hamnmagasinet.

Fritidsgården lockar främst yngre tonåringar

Håkan och Gustav berättade att även om fritidsgården är till för alla tonåringar upp till 18 år så är det främst de yngre som kommer. De äldre från 15 år och uppåt kommer generellt in mer sällan ju äldre de blir, och då för att köpa läsk eller liknande. Men mycket beror också på vilken relation personalen har byggt upp med ungdomarna. De ser att det relationsskapande arbetet är värdefullt och det är bäst och lättast att göra i åk 7, då har man med det kommande år. För även om en del ledsnar och söker annat har de ändå relationen kvar och de kan dyka upp när de känner för det.

Mötesplatser för äldre tonåringar

Populära ställen att hänga på för de äldre ungdomarna med EPA-traktorer (A-traktorer) är dels ICA-parkeringen och macken (som ligger där resecentrumet planeras).

Generellt saknas andra attraktiva mötesplatser i Sävar för de tonåringar som inte är lockade av fritidsgården eller av idrottsaktiviteter, men som samtidigt har för lite pengar och är för unga för andra alternativ.

Tankar om framtiden

Håkan kompletterade med tankar om vad som är viktigt att tänka på för barn och ungdomar inför den kommande planeringen:

- Så länge det finns ett utrymme utan vuxna, så kan det bli en hängplats där det lätt blir skadegörelse.
- Koppla ihop gång cykelstråket mellan stationen och skolan, och cykelbanan som kommer från området sydöst om skolan med skolan och cykelbron mellan ICA och skolan. Det är viktigt att de inte går igenom skolområdet utan strax utanför.
- Skapa en öppen grön miljö på samma sträcka med aktivitetsområden på skolans sida som nyttjas både dag- och kvällstid samt idrottshall och fritidsgård.
- Bygg en cykel- och gångbana från stationen till ICA.
- Knyt ihop cykelbanan från Umeå på ett bra sätt med stationen, nu slutar cykelbanan vid rastplatsen just utanför avfarten från E4.
- Bygg ihop ett allaktivitetshus i närheten av skolan och stationen med bibliotek, fritidsgård och idrottshall.

Resultat från enkäten

Ungdomarna på fritidsgården i Sävar var först med att svara på frågor om sitt resande och vad som är viktigt för dem. De fick tänka fritt inför att det kommer en tågstation till Sävar - vad är viktigt för dem, vad tycker de behöver finnas och fungera?

Här var flera val möjliga och gjordes utan någon prioritering:

Fritid och resande för ungdomar i Robertsfors

Samtal med tjänstepersoner

I Robertsfors diskuterades barnperspektivet med tjänstepersoner på kommunen. Det finns tre fritidsgårdar, eller ungdomsgårdar (ug) som de också kallas i Robertsfors kommun, men de har bara öppet 1–2 dagar i veckan. Centralt i Robertsfors samhälle ligger ungdomsgården i elevrummet i Tundalsskolan. Sedan flytten från en mer avskild och friliggande ungdomsgård hösten 2023 har antalet besökande ungdomar ökat med 38 procent. Utöver ungdomsgårdar och ett relativt bra utbud av idrottsaktiviteter finns en skatepark som lockar ungdomar på sommarhalvåret.

Inga större problem med otrygghet och skadegörelse

Generellt upplever tjänstepersonerna att det inte förekommer mycket skadegörelse så som klotter i Robertsfors. Förut upplevdes busstationen som otrygg, men de tror inte att det är ett problem idag. Samtidigt är det sällan någon som sitter i vänthallen, som ligger vägg i vägg med en grillkiosk.

Resultat från enkäten

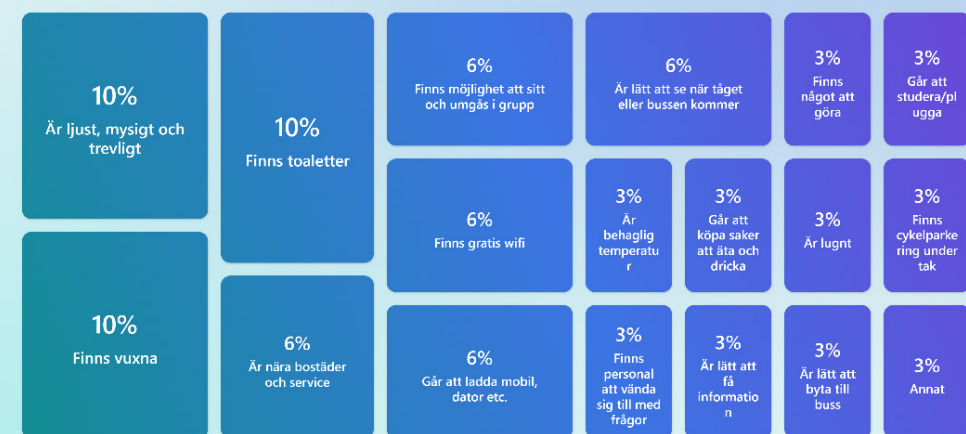
I Robertsfors är busstrafiken relativt viktig för de barn och ungdomar som svarat på enkäten. De flesta åker buss dagligen eller flera gånger i veckan. Över hälften går till hållplatsen, 23% blir skjutsade med bil och 11 % cyklar. Hälften känner sig sällan otrygga när de reser, cirka 20% känner sig aldrig otrygga medan lika många känner sig otrygga ibland, två personer känner sig ofta otrygga. Bland faktorer som får barn och ungdomar att känna sig trygga nämns bland annat närvaro av vuxna och personal, att vägen till och från busskur är väl upplyst och att man kan se vart bussen är och om den är i tid. Bland saker som får ungdomarna att känna sig otrygga nämns chaufförens körning, bristen på vuxna som kan säga till när någon stökar, oljud från barn/ungdomar och atmosfären vid hållplats och i buss.

Som sista fråga fick barnen prioritera vad som är viktigast för dem med ett kommande resecentrum, vad behöver finnas och fungera? Bilderna nedan visar vad barnen ansåg vara viktigast (prio 1) och näst viktigast (prio 2).

Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Robertsfors - vad är viktigast för dig, vad behöver finnas och fungera? Vad är prio 1? Att det:

Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Robertsfors - vad är viktigast för dig, vad behöver finnas och fungera? Vad är prio 2? Att det:

Barnen och ungdomarna tyckte att det allra viktigaste för det kommande resecentrumet var att det är tryggt, finns toaletter, att det är ljust, mysigt och trevligt samt att det är lätt att se när tåget eller bussen kommer. Även att det finns vuxna rankades särskilt högt och gratis wifi var högre prioriterat.

Fritid och resande för ungdomar i Bureå

Bureå Fridsgård

Mitt i samhället ligger Bureå fritidsgård i det gamla kommunalhuset på skolområdet och är öppen främst för alla ungdomar från årskurs 7 och uppåt men har även verksamhet för andra åldrar.

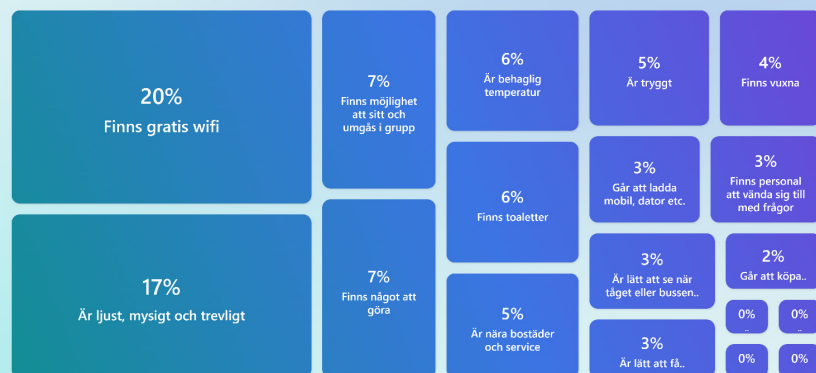
Resultat från enkäten

För ungdomarna i Bureå åker ungefär hälften buss dagligen upp till flera gånger i veckan, och hälften åker några gånger i månaden till aldrig. Även här går mer än hälften av ungdomarna till hållplatsen, 19 % cyklar eller skjutsas med bil.

De allra flesta känner sig oftast trygga när de reser med bussen. Många känner sig också alltid trygga (33%), men 72 % av dem är killar (vilket är väntat då killar vanligtvis känner sig tryggare utomhus än tjejer). Sammanlagt 22 % svarar att de aldrig eller ibland känner sig trygga när de reser med buss. Samtidigt svarar majoriteten i denna kategori att busstrafiken inte är viktig för dem och/eller att de aldrig reser med bussen. Bland saker som får ungdomarna att känna sig trygga eller otrygga lyfter många busschaufförens agerande och bemötande.

Ungdomarna i Bureå tyckte att det allra viktigaste för det kommande resecentrumet var att det finns gratis wifi och att det är ljust, mysigt och trevligt. De önskade också att det finns möjlighet att sitta och umgås i grupp, och många nämner också toaletter. Andra prioriterade faktorer var att det finns något att göra, går att ladda mobil, dator m.m., att resecentrum är nära bostäder och service samt att temperaturen är behaglig.

Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Bureå - vad är viktigast för dig, vad behöver finnas och fungera? Vad är prio 1? Att det:

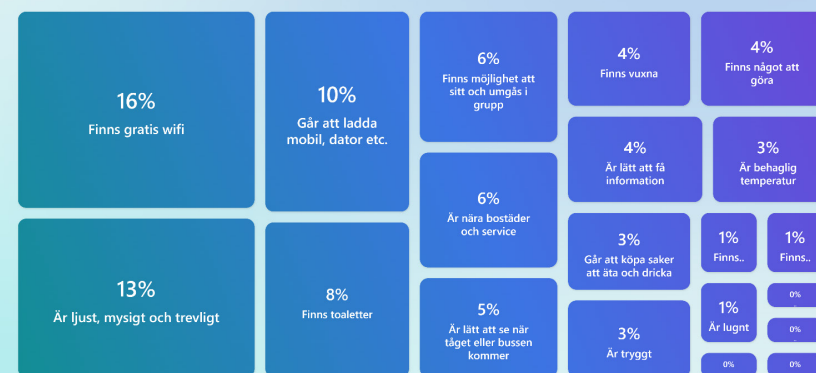
Många kan känna sig otrygga ibland över hur chaufförerna kör, särskilt under vintern. Flera nämner att de känner sig trygga om chauffören är trevlig och vaksam på vad som händer i bussen, speciellt under kvällen. En del lyfter att det är otryggt när det är högljutt, finns onyktra eller på annat sätt obehagliga människor. "Jag känner mig otrygg för läskiga mänsikor [sic], oftast män. Pedofiler mm (framför allt nu då det snackas om massa på nyheterna)."

Flera blir trygga av att sitta med vänner. Många nämner också att de vill sitta helt själv och gillar inte trånga bussar. Någon skriver "att ha någon med mig som jag känner är nog det bästa, annars är det att sitta långt fram vid busschauffören eller bakom en äldre dam som ser trevlig ut." Även komforten är viktig - det ska vara lagom varmt, sköna säten och man ska kunna titta ut.

En person nämner att den kan känna sig otrygg på vägen till hållplatsen "Jag måste gå igenom en liten gränd i skogen för att komma till bussen. Det kan ju vara lite läskigt för att man vet ju inte om ett vilt djur kommer hoppa fram. Men när man faktiskt kommer till vägen där man ska vänta så känner jag mig helt och hållet säker."

Som sista fråga fick barnen prioritera vad som är viktigast för dem med ett kommande resecentrum, vad behöver finnas och fungera? Bilderna nedan visar vad barnen ansåg vara viktigast (prio 1) och näst viktigast (prio 2).

Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Bureå - vad är näst viktigast för dig? Vad är prio 2? Att det:

NULÄGESANALYS

Sävar

Växande tätort med många barnfamiljer

Idag är Sävar en växande tätort i Umeå kommun med cirka 3 000 invånare belägen knappt 2 mil nordost om Umeå.

Befolkningsstrukturen har stor betoning på barnfamiljer. I Sävar är drygt 30% av invånarna barn (under 18 år) och det är liten andel av befolkningen som är 19–24 år.

Stor betydelse som centralort

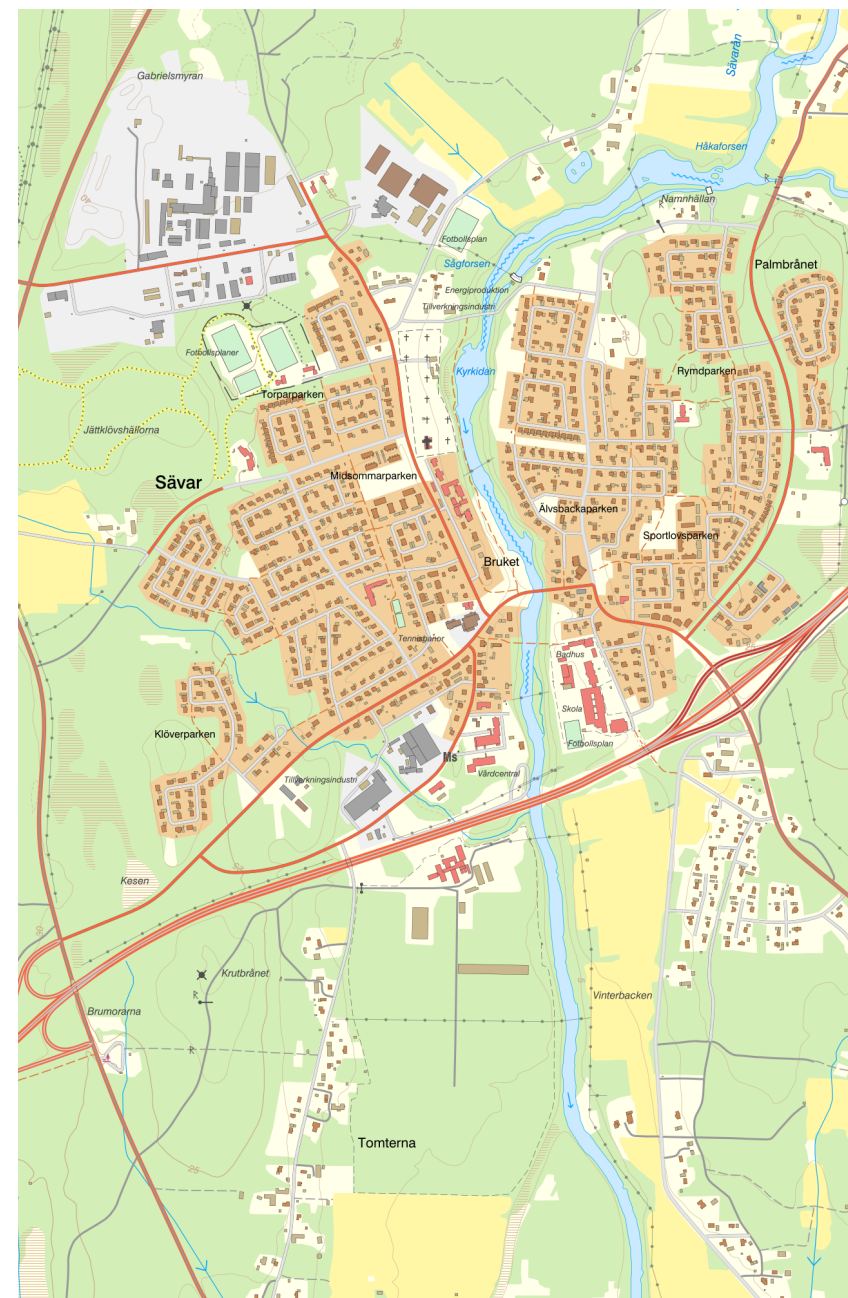
Sävar har en samlad bebyggelse och ett litet centrum där lokal handel och service finns. Sävar fungerar som centralort för den nordöstra delen av kommunen och är av stor betydelse för många orter och byar längs Sävarådalen och kustlandet. I Sävar finns en F-9 skola och fyra förskolor.

Stor utpendling till Umeå

Sävar är en boendeort med stor utpendling till först och främst Umeå. Från gymnasieålder till vuxen behöver Sävarborna pendla ut ur orten. Det är ca 77% av Sävars invånare som pendlar till arbete utanför orten och inpendlingen är betydligt mindre. Några större arbetsplatser finns, och först och främst är de inom offentlig sektor och lokalt baserade näringar.

Arbetspendling med bil

Bilnehavet är stort i Sävar och den största delen av arbetspendlingen sker med bil. Alternativen till bil idag är cykel via separat cykelbana och buss till Umeå. Bussförbindelserna till Umeå är goda med hög turtäthet i rusningstid.

Karta över Sävar. Källa: Lantmäteriet (LM)

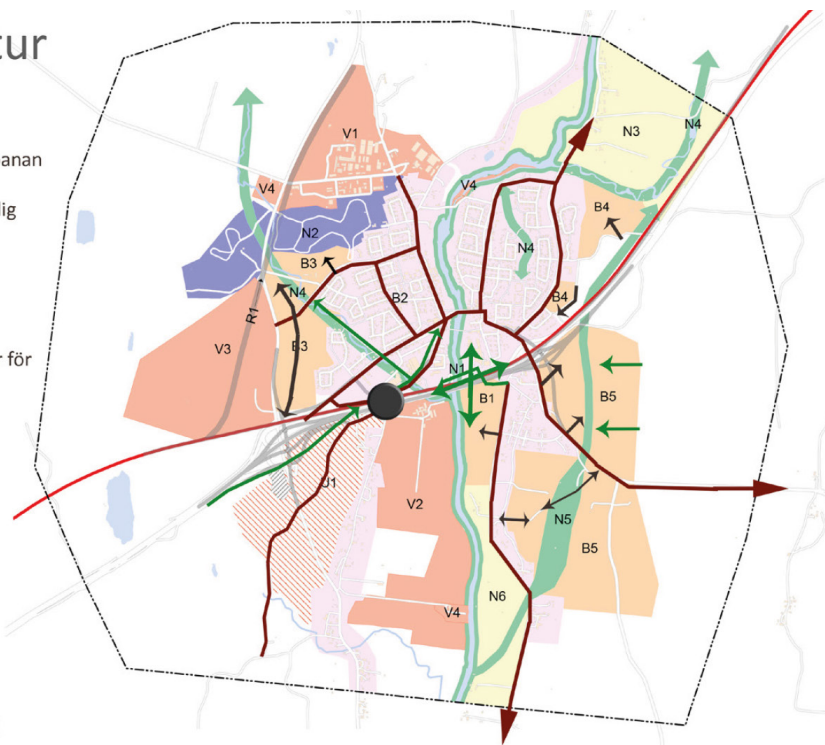
Fördjupad översiktsplan

Förväntas växa

Sävar förväntas växa i framtiden, bland annat genom nya stora industrietableringar i regionen samt i samband med Norrbotniabanan. I den fördjupade översiktsplanen för Sävar (2021) skapas plats för ytterligare 4 000 - 6000 invånare i Sävar på lång sikt och utvecklingen väntas ske successivt.

Trafikinfrastuktur Stationsläge A

- Linjedragning Norrbotniabanan
- Uppsamlade gator, befintlig infrastruktur
- ➔ Förslag till nya trafikanslutningar
- ➔ Förslag till nya anslutningar för gång- och cykel
- Stationsläge

Den fördjupade översiktsplanen för Sävar föreslår ny koppling för gång och cykel från resecentrum österut över Sävarån.

Viktigare för omlandet

Sävars roll att erbjuda service för boende på Umeå landsbygd i framtiden beräknas få en ännu större betydelse i framtiden. För att möta det ökade behovet av service detta medför planeras för förskolor och skolor, rekreationsområden och olika typer av service.

Resecentrum placeras centralt

Norrbotniabanan planeras i ett E4-nära läge där Sävars nya resecentrum etableras centralt för att i framtiden kunna knyta samman befintligt samhälle med ny bebyggelse söder om järnväg och E4.

I samband med etableringen av en ny rastplats föreslås placering av en bensinstation (macken försvinner i samband med resecentrumet), snabbmatsförsäljning med mera på grund av närheten till E4 och det kommande resecentrumet.

Här ska Sävars resecentrum ligga, vilket innebär att bensinstationen inte kommer att kunna vara kvar.

Sammanhållet samhälle

Sävar är sammanhållet samhälle där det är relativt nära till de olika delarna. Däremot saknas idag gång- och cykelvägar på flera viktiga stråk, exempelvis Kungsvägen som i framtiden kommer länka samman resecentrum med centrala Sävar. Flera kopplingar saknar också idag trygghetsskapande faktorer så som möjligheten att bli sedd från bebyggelse eller bilvägar. Umeå kommun arbetar med att lösa dessa frågor i sin pågående planering.

Sävarån går igenom och delar av samhället i mitten. Vattnet, de branta slänterna och grönskan bildar tillsammans en påtaglig barriär. Tre broar skapar kopplingar över ån för gång-och cykel, varav en av dem är en viktig koppling till Sävar skola. Dock saknas till stor del bebyggelse intill broarna som kan bidra med trygghet.

Ortofoto över Sävar.

E4:an bildar en barriär mot bebyggelsestråken i söder. Tre tunnlar går under riksvägen, varav en är en gång- och cykelväg som går till Sävar skola. Den östliga tunneln har gång- och cykelväg, men det saknas övergångsställen för den som tar sig till och från busshållplatserna. Genom den västliga tunneln samt till och från Tomterna delar gående och cyklister vägen med bilarna, vilket skapar hinder för barn att röra sig på egen hand. Umeå kommun arbetar med att lösa dessa frågor i sin pågående planering.

Samspel, lek och lärande

Sävar skola F-9 är Umeå kommuns största grundskola. Hit kommer barn från både Sävar och omlandet. Skolan har växt ut i omgångar och Här finns fritidsgård, bibliotek, simhall, idrottshall, multisportarena och grusfotbollsplan.

Där resecentrum planeras ligger idag en bensinstation något ensligt med mycket grönska och industriområden och E4:an intill. Platsen blir öde under vissa tider på dygnet och saknar insyn och överblick. Samtidigt är den ett populärt ställe för ungdomar att träffas med sina EPA-traktorer.

Vardagsliv

Många arbetspendlar med bil i Sävar. Det kan tänkas att en del passar på att skjutsa barnen till skolan när de ändå ska köra till sina arbetsplatser i Umeå. Särskilt om man bor i Sävars omland och barnen går på skola i Sävar.

Busshållplatserna längs med E4:an saknar cykelparkering.

Hälsa och säkerhet

Trafiksituationen för barn i Sävar har idag påtagliga brister. Flertalet vägar saknar trottoarer, eller så är trottoarerna små, vintertid kan trottoarerna försvinna helt under snö. Detta innebär att barn behöver gå på bilvägarna, och förlita sig på att bilisterna anpassar sin körning därefter. Risken är att barnen går miste om den dagliga rörelsen som de får av att gå och cykla om föräldrarna istället väljer att skjutsa barnen med bil på grund av den osäkra miljön.

Väg som saknar gång- och cykelbana i Sävar vilket riskerar leda till att barnens rörelsefrihet begränsas.

Cykeln vid busshållplatsen i Sävar vittnar som att man fortsätter cykla även på vintern. Det är viktigt att främja barns möjligheter att cykla och gå även på vintern genom att gång- och cykelbanor skottas fram.

Barn och trafik

Upplevelsen av barriärer skiljer sig åt mellan barn i olika åldrar och vuxna. Barns kognitiva förmåga tar tid att utvecklas, vilket gör att platser med hög komplexitet, såsom högtrafikerade miljöer med många intryck, kan vara för mycket att förhålla sig till. Detta kan hämma rörelsefriheten för många barn som i andra hänseenden skulle kunna röra sig på egen hand.

Beroende på ålder så kan barnens uppmärksamhet också styras av andra saker – exempelvis fantasi och lek - som gör att de snabbt kan tappa fokus och gör dem oberäknliga i trafiken.

Även barnens längd påverkar möjligheten att orientera sig, upptäcka faror och inte minst att bli sedda, vilket gör att exempelvis parkeringsplatser kan skapa barriärer.

Det är framför allt föräldrarna som gör riskbedömningen och avgör barnens rörelsefrihet.

Källor: Barn Trafiksäkerhet Miljö, Margit Gummesson & Thomas Larsson, Trafikverket 1994; <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/arbetssatt/skolors-miljo/larmiljoer-samhallsbygget/skolvagar/>; <https://ntf.se/konsumentupplysning/barn-i-trafiken/pa-egna-ben/>

Robertsfors

Åldrande befolkning

Robertsfors är en kustkommun i Västerbottens län cirka 7 mil söder om Skellefteå och cirka 5 mil norr om Umeå. Idag bor cirka 6750 invånare i kommunen. Kommunen består av flera småorter där Robertsfors är den tydliga centralorten med tillhörande funktioner. Tätorten har cirka 2000 invånare, varav knappt 25 % av invånarna är barn (under 19 år). En mindre andel av befolkningen är 20–44 år i jämförelse med både regionen och riket. Robertsfors har en åldrande befolkning med större andel invånare över 65 år.

Karta över Robertsfors. Källa: Min Karta, Lantmäteriet, 2024.

Gammal bruksort

Robertsfors är en gammal bruksort med anor från 1700-talet som ligger längs Rickleån. Historiskt användes ån för vattenkraften och för flottning av timmer men numera används den framför allt för rekreativa ändamål. En del av samhället planerades som trädgårdsstad i början av 1900-talet. En stor del av samhället är riksintresse för kulturmiljövården. De södra delarna av Rickleån med omgivning är också riksintresse för naturvården.

Sammanhållet och koncentrerat

Gatunätet är sammanhängande vilket gör det lätt att gå och cykla, men tunga transporter leds också genom samhällets centrum via Storgatan. Robertsfors centrum sträcker sig längs Storgatan där koncentrationen i form av Kulturhus, livsmedelsbutiker och Systembolag ligger mitt i samhället.

Många pendlar

Ungdomarna behöver pendla till sina gymnasier. Av de arbetsföra invånarna i Robertsfors kommun är det 1337 personer (cirka 36 %) som pendlar utanför kommunen medan cirka 391 personer pendlar in till kommunen för arbete. De flesta pendlar till Umeå. Det tar drygt en timme till Umeå och en och en halv timme till Skellefteå med buss via Storgatan och E4:an.

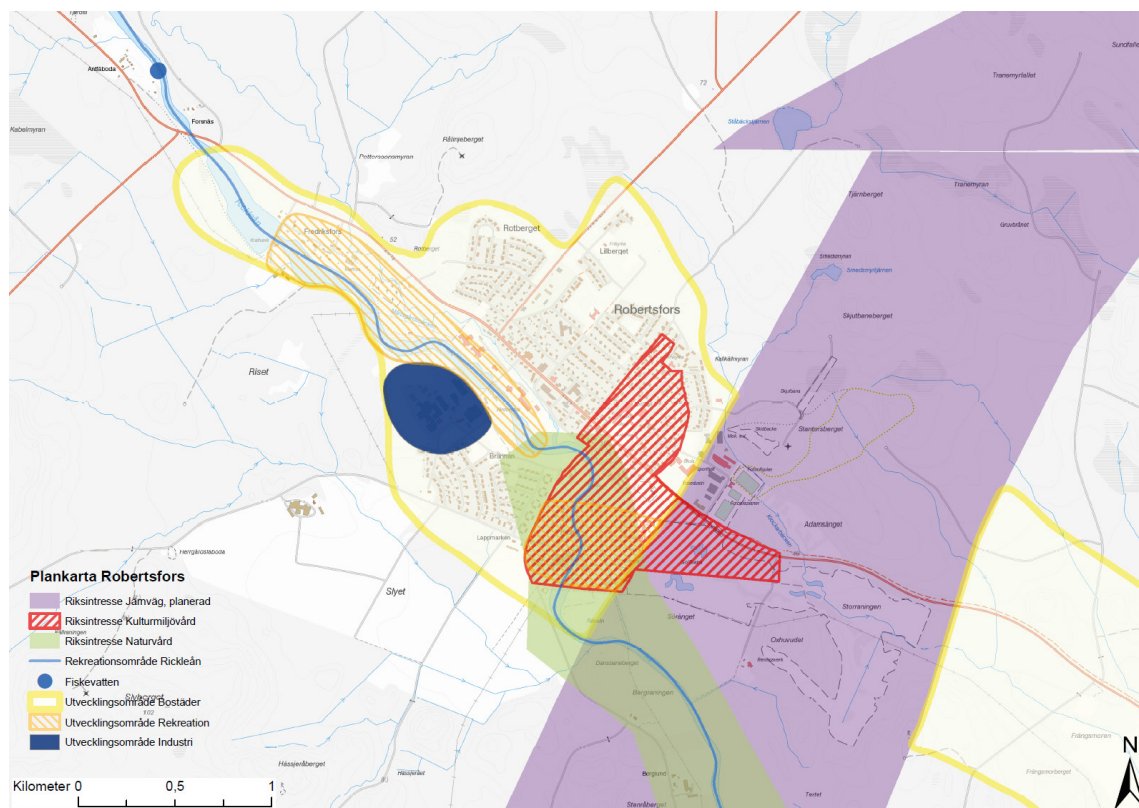

Karta över Robertsfors och kopplingen till E4:an, Sikeå och Sikeåfjärden. Källa: Min Karta, Lantmäteriet, 2024.

Översiktsplan

Viktigt med bra kommunikationer

Från översiktsplanen (2019) för Robertsfors kommun är visionen att kommunen ska växa till 7500 invånare fram till 2030. I planen finns området för den planerade järnvägen som riksintresse i den sydöstra delen av samhället. Infrastruktur är en av fyra aspekter som utgör grunden till planförslaget. Bra kommunikationer lyfts som väsentliga för att kommunen och regionen fortsatt ska kunna expandera och vara attraktiv för medborgare, exploatörer och besökare. Effektiva pendlings- och tjänsteresor är även en viktig utgångspunkt för kommunens näringslivsutveckling.

Plankarta Robertsfors från översiktsplanen för Robertsfors kommun, 2019.

Minska trafikens barriärverkan

I planen lyfts också målet att minska på trafikens barriärverkan i tätorterna samt prioritera oskyddade trafikanter och kollektiva resor. Säkra vägar för oskyddade trafikanter ska finnas runt om i kommunen, särskilt i anslutning till skolor, förskolor, Norrbotniabanan och väg E4.

Rekreativt kluster vid Norrbotniabanan

En målsättning i planen är att skapa ett kluster för rekreation, sport, motion och friluftsliv vid resecentrat för Norrbotniabanan då de goda kommunikationerna skapar bra tillgänglighet och kan öka kommunens attraktivitet.

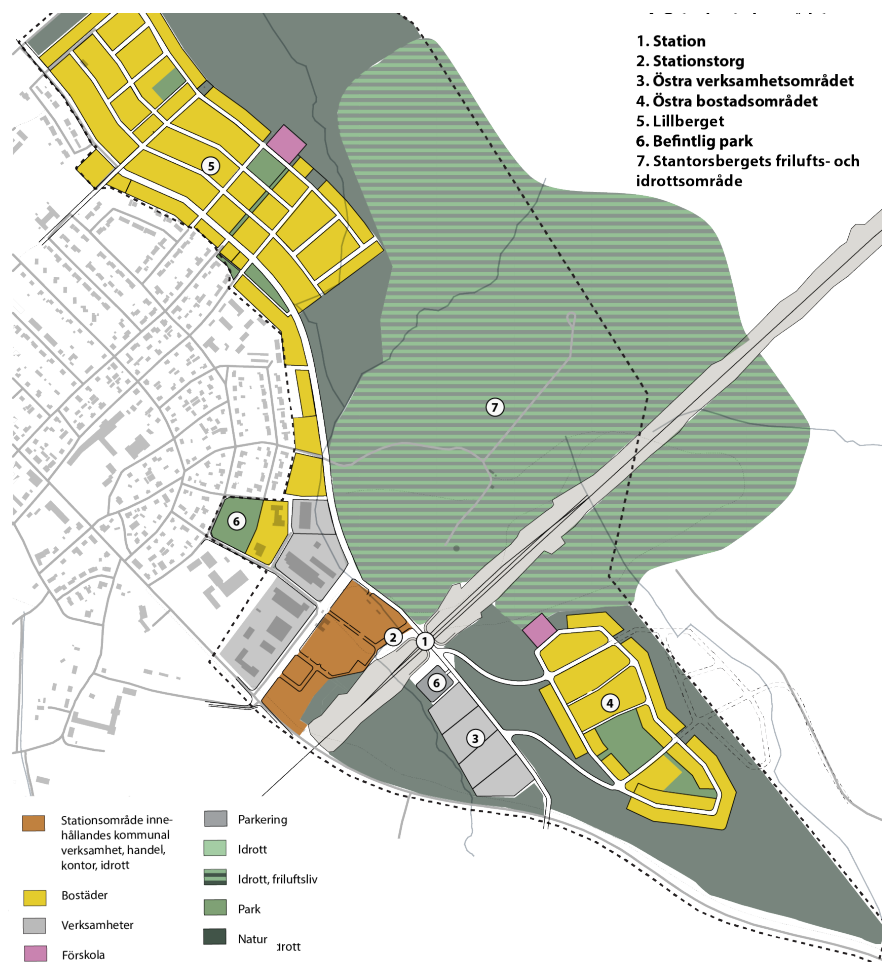
Utformning av infrastruktur

I planen står det vidare att hållplatser och stationer bör utformas noggrant med fokus på tillgänglighet och säkerhet, särskilt vid skolor och förskolor. För att främja hållbart och jämställt resande ses det som viktigt att säkerställa trygga gång- och cykelvägar till dessa platser. Planering av bostäder och service bör ta hänsyn till äldres, barns och rörelsehindrades behov i trafiken.

Planprogram

Nya stationen är viktig för Robertsfors utveckling

I planprogram för Robertsfors (2022) föreslås utvecklingsområden relaterade till samhällsomvandlingen kopplad till Norrbotniabanas etablering. Enligt målbilden lägger planprogrammet grunden för den framtida utvecklingen och en samhällsutveckling av orten, och den nya stationen och dess omgivning är nycklar i det utvecklingsarbetet.

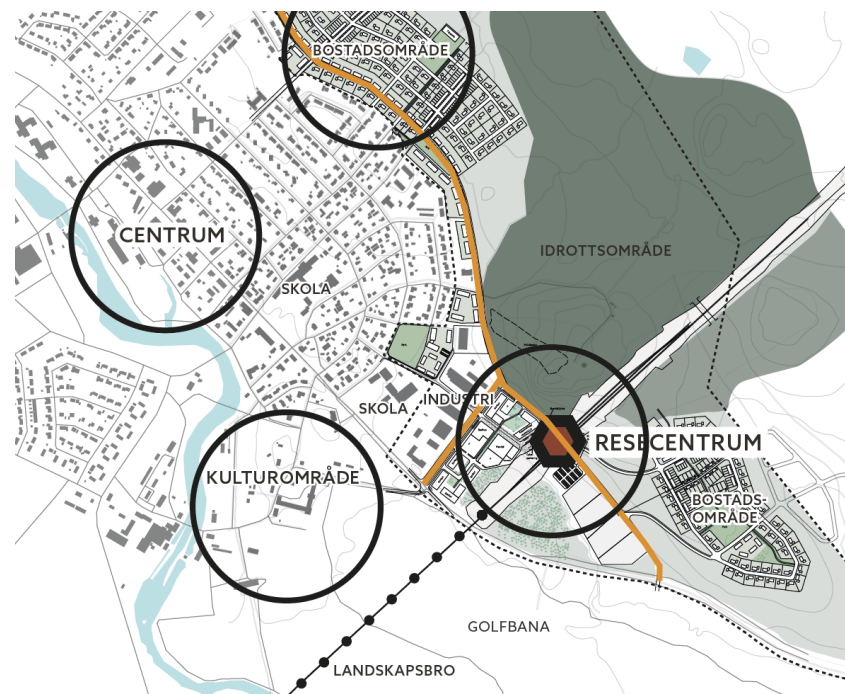
I planprogram för Robertsfors (2022) föreslås utvecklingsområden relaterade till samhällsomvandlingen kopplad till Norrbotniabanas etablering.

Stationsområdet - en entré och levande plats som kopplar samman

I målbilden utvecklas stationsområdet till en levande plats som kopplar ihop bostadsområdena, centrum och kulturmiljöområdet vid bruksområdet och Rickleån. Inom stationsområdet kan offentliga och kommersiella funktioner etableras som skapar en ny kompletterande centrumnod för tätorten. Resecentrumområdet är enligt planprogrammet tänkt att bli en direkt entré till Robertsfors och en plats där byten mellan resesätt kan ske på ett smidigt sätt.

Nya kopplingar och nya områden

I planprogrammet föreslås en utbyggnad av gatunätet, med utgångspunkt från befintlig gatu- och kvarterstruktur som ger nya kopplingar och utökade gång- och cykelmöjligheter. En ny huvudgata som binder samman Storgatan med stationsområdet och med bostads- och rekreationsområden i norr. Ett nytt bostadsområde och nytt verksamhetsområde föreslås öster om stationen.

I målbilden för Planprogram för Robertsfors (2022) utvecklas stationsområdet till en levande plats som kopplar ihop Robertsfors olika delar. En ny huvudgata föreslås som binder samman Storgatan med stationsområdet och med bostads- och rekreationsområden i norr.

Sammanhållet samhälle

Robertsfors är en sammanhållen ort där det är relativt nära till de olika delarna. Längs med de flesta större stråk finns trottoarer, men många är smala. Det finns kombinerad cykel- och gångbana längs med Storgatan som är huvudstråk genom samhällets centrum och förbi skolan. Här kör dock tung trafik som trots en hastighetsbegränsning på 40km/h (30 km/h vid skolan) kan ha en barriäreffekt för barn.

Rickleån går igenom och delar av samhället i två delar. Nordväst om ån ligger centrum utsträckt längs Storgatan med bostäder och de flesta rekreativa målpunkterna. Sydväst om ån ligger bostäder och industri.

Vattnet bildar tydlig barriär. Det finns två broar med där gående inte behöver dela vägytan med bilarna. Aseavägen som är en viktig koppling till skolan är en av dem, men saknar cykelväg. Dessutom saknas till stor del bebyggelse intill broarna som kan bidra med trygghet.

Samspel, lek och lärande

Tundalsskolan är en årskurs 4-9-skola. Upptagningsområdet är Robertsfors närområde fram till åk 7 då även elever från skolorna i Bygdeå och Ånäset tillkommer.

Skolan ligger i centrala Robertsfors och har en stor skolgård med mycket plats för rastaktiviteter och rörelse under alla årstider. Inom samma område finns även idrottshall, Tundalshallen, och kommunens badhus. På högstadiet finns även ett elevrum där eleverna kan tillbringa tid under raster eller i väntan på skolskjuts.

Där resecentrum planeras ligger idag Stantorsvallen som är ett idrottsområde med både konstgräsplan och grusplan för fotboll, isrink och löparbanor och längshoppsgrop. Ovanför ligger Stantorsberget elljus- och motionsspår.

Mellan idrottsområdet och centrum ligger ett verksamhets- och industriområde. Det kan finnas risk att både barn och vuxna kan känna sig otrygga att röra sig genom verksamhetsområdet under mörka och sena tider för ta sig till och från Stantorsvallen.

Längs med den södra sidan om ån finns ett grönt rekreationstråk med skatepark, utegym, fotbollsplaner och beachvolleybollplan. Det ligger fint för sig själv inbäddad i grönska. Samtidigt finns en risk att det kan upplevas otryggt, särskilt kvällstid då det saknas "ögon mot parken" – det vill säga bostäder eller verksamheter intill som kan bidra till att man kan känna sig sedd.

Vardagsliv

I Robertsfors finns service, skola och förskola samt rekreativa målpunkter nära och relativt tillgängliga via gång- och cykel vilket underlättar vardagspusslet. Däremot behöver många pendla till gymnasium, högskola- och universitet samt arbetsplatser.

Identitet

Hur barn uppfattar att omvärlden ser på samhället man bor i kan påverka deras identitet och syn på sig själva. Det finns en stolthet i Robertsfors över dess kulturhistoriskt vackra bruksmiljöer, trädgårdstaden från tidigt 1900-tal, natur- och friluftsmiljöer och idrottsplats- och föreningsliv.

Det finns också en positiv känsla inför framtiden med möjligheten att gå från avbefolkning till inflyttning genom de stora industriella satsningarna i kombination med Norrbotniabanan.

Tillsammans skapar dessa faktorer goda förutsättningar för att barnen i Robertsfors skapar en positiv identitet.

Hälsa och säkerhet

Trafiksituationen för barn i Robertsfors har vissa brister. Många trottoarer är smala och riskerar att inte kunna användas vintertid då de inte plogas och försvinner under snön. Detta innebär att barn behöver gå på bilvägarna, och förlita sig på att bilisterna anpassar sin körning därefter. Risken är att barnen går miste om den dagliga rörelsen som de får av att gå och cykla om föräldrarna istället väljer att skjutsa barnen med bil på grund av den osäkra trafikmiljön.

Bureå

Förhållandevis barn rätt

Bureå ligger i Skellefteå kommun cirka 2 mil söder om Skellefteå och cirka 11 mil norr om Umeå. Idag bor cirka 2500 personer i Bureå tätort och närmare 27 % av invånarna är barn (under 19 år), vilket innebär att Bureå är förhållandevis barntätt. Däremot är det bara en mindre andel av befolkningen som är 20-44 år, i jämförelse med både regionen och riket.

Läget i kommunen

Bureå ligger intill havet och E4 går genom orten i den yttersta västliga delen. I väster ligger Skellefteå Airport. Samhället har växt fram på båda sidor om Bureälven som har varit central för sågindustrin, men där ingen verksamhet idag är aktiv. Numera används älven främst för rekreativa ändamål och turism.

Gles men sammanhållen bebyggelse

Bureå har en gles men sammanhållen bebyggelse med ett centrum söder om älven mitt i orten. Det består av ett torg med folkets hus, livsmedelsbutik, bensinstation, pizzeria samt mindre verksamheter runt. De mindre verksamheterna finns i bottenvåningslokaler i flerfamiljshusen vid torget.

Både karaktär som förort och industriort

Idag har Bureå karaktären av typisk förort med avseende på pendlingsmönster och innehåll men har även en stark identitet och historia som industriort. Centrum har bra bussförbindelser till Skellefteå, dit många pendlar för arbete och nöje. Ungdomarna behöver pendla till gymnasieskolorna. I Skellefteå kommun är bilen det i dag dominerande färdmedlet.

Karta över Bureå
Källa: Lantmäteriet (LM)

Programhandling Bureå 2050

En ökning med 4000 nya invånare

Programhandlingen för Bureås visioner är att Bureå ska växa med upp till 4000 nya invånare fram till år 2050, bland annat som en effekt av stora näringslivsetableringar och viktiga infrastrukturens satsningar

Resecentrum i väster om samhället

I Bureå planeras ett stationsläge längs E4 vilket enligt programhandlingen för 2050 skapar goda förutsättningar för utveckling av samhället.

Bostäder i norr och öster

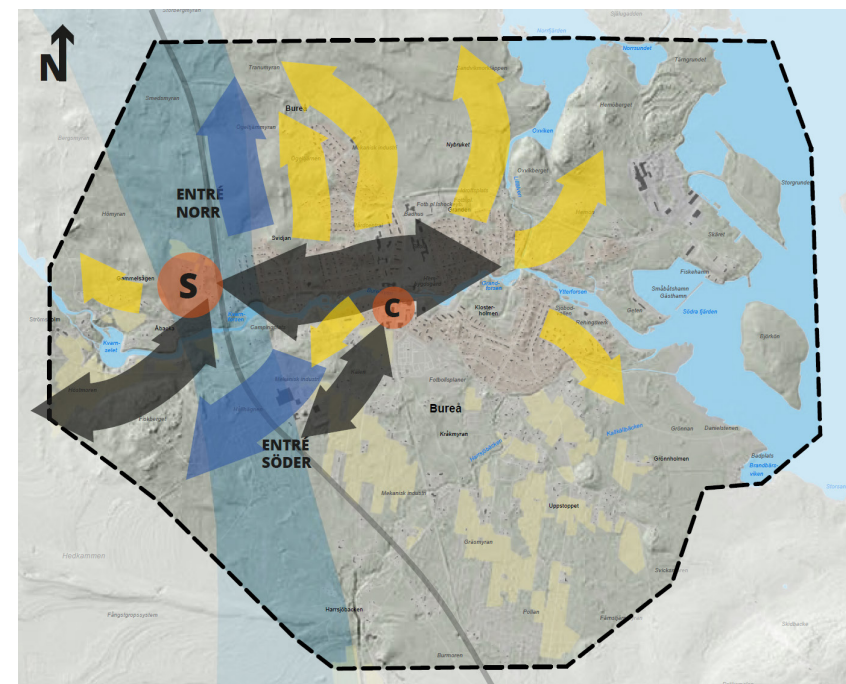
I programhandling för 2050 planeras huvuddelen av de nya bostäderna att ligga norr och öster om orten, och till viss del väster om stationen. Förhoppningen är att en befolkningsökning ger ett ökat underlag för befolkningsdrivna verksamheter i orten.

Skapa god tillgänglighet för gång och cykel

En förutsättning i planarbetet är skapa goda kopplingar till Bureå från stationen. Norrbotniabanan's barriäreffekt ska minimeras genom flertalet säkra, planskilda passager. Stationen ska vara tillgänglig för gång- och cykeltrafikanter och stationsläget ska bidra till att synliggöra orten och skapa intresse att stanna.

Ny avfart/påfart till E4:an skapar ny entré och säkrare kopplingar

Programhandlingen för Bureå 2050 redovisar en möjlig ny avfart/påfart till E4 samt en ny huvudentré till Bureå. Syftet är att öka trafiksäkerheten och säkerställa god tillgänglighet för alla trafikanter genom att erbjuda flera planskilda passagemöjligheter och förbättrade kopplingar till Bureå.

Teckenförklaring

- Infrastrukturella kopplingar mellan Bureå station och mot flygplatsen ska utredas, med två nya huvudentréer till orten. Gång- och cykeltrafik ska premieras.
- Möjliga utbyggnadsriktningar för näringsliv och industri, med närhet till infrastruktur och framtida logistikcentrum.
- Möjliga utbyggnadsriktningar med fokus på bostäder.
- Befinligt centrum och möjlig placering på ett framtida stationsläge.
- Jordbruksmark
- Norrbotniabanan's järnvägskorridor

Sammanhållet samhälle

Bureå är ett sammanhållet samhälle där det är relativt nära till de olika delarna som sträcker sig längs Burälven, men inom samhället är bebyggelsen gles. Det är brist på gång- och cykelvägar, exempelvis saknar Norra Ågatan gång- och cykelväg ända fram till platsen för det framtida resecentrum.

Bureälven bildar en barriär som delar av samhället mitt i. Det finns fem broar varav fyra är eller har gång- och cykelväg. På en av broarna delar gående och cyklister ytan med bilister, och en bro är E4:an som inte bör gå eller cyklas på.

E4:an bildar en barriär mot bebyggelsen i öster och det saknas helt trafiksäkra kopplingar över. Det går att ta regionbussen från E4:an, man sparar restid, men det är påtagligt trafikosäkert att ta sig till hållplatserna (se framsidan som exempel). Det är öster om E4:an som platsen för resecentrum planeras. Idag finns här skog och villor som kommer att behöva rivas.

Sammantaget skapar bristen på trygga och trafiksäkra kopplingar hinder för barn att röra sig på egen hand.

Samspel, lek och lärande

Mitt i samhället, norr om centrum och älven ligger Bureskolan F - 9 med cirka 500 elever. Här finns fritidshem och intill ligger fritidsgården. I närområdet finns simhall, konstgräsplan samt bibliotek.

Vardagsliv

Ett tydligt centrum ligger strax söder om älven med en koncentration av service och busstationen varifrån många pendlar till Skellefteå. Vardagslogistiken underlättas betydligt av att service och kollektivtrafik är samlad.

Hälsa och säkerhet

Trafiksituationen för barn i Bureå har påtagliga brister. Flertalet gator saknar trottoarer, eller så är trottoarerna smala, vintertid kan trottoarerna försvinna helt under snö. Detta innebär att barn behöver gå på bilvägarna, och förlita sig på att bilisterna anpassar sin körning därefter. Risker är att barnen går miste om den dagliga rörelsen som de får av att gå och cykla om föräldrarna istället väljer att skjutsa barnen med bil på grund av den osäkra miljön.

KONSEKVENSANALYS & VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ

Sävar

Nytt resecentrum

Ambitionerna i den fördjupade översiktsplanen är att resecentrum ska vara en trygg och trivsamt plats där boende och besökande gärna vistas. För att nå visionen om ett levande område anses det fördelaktigt att samlokalisera samlingslokaler, butiker och service med resecentrum.

Stationen ska enligt den fördjupade översiktsplanen vara en kollektivtrafikknutpunkt som gör det enkelt och bekvämt att resa med regionaltåg och regionbussar. Här behövs ytor för parkering och anslutande färdmedel, speciellt med tanke på Sävars stora omland. Eftersom de flesta invånarna i Sävar bor inom gång- eller cykelavstånd till resecentrum är det viktigt enligt den fördjupade översiktsplanen att fokusera på att skapa bra förutsättningar för att ansluta med dessa färdmedel.

Källa: Delrapport AP4.2 SÄVAR, White Arkitekter 2022

Sammanhållet samhälle

Trygga gång-och cykelvägar

I den fortsatta planeringen är det viktigt för både barn och vuxna att kopplingarna till resecentrum är trygga och attraktiva för gång- och cykel - även vintertid. Det betyder att man ska kunna välja stråk där man kan få en bra överblick samt känna sig sedd från bebyggelse. För barn är den planerade kopplingen mellan resecentrum och skolan särskilt viktig, men också kopplingen till centrala Sävar. Det vore önskvärt att planera in bebyggelse hela vägen intill gång- och cykelvägen mot skolan så att barnen kan känna sig sedda när de tar sig över bron. Även tunnlarna kan göras trevligare med exempelvis ljussättning och/eller konst.

Planer på hög täthet intill resecentrum med blandning av bostäder och verksamheter

I den fördjupade översiktsplanen föreslås att det verksamhetsområde som idag ligger i direkt anslutning till föreslaget resecentrumläge på lång sikt bör omvandlas till ett bebyggelseområde med hög täthet och en blandning av bostäder och verksamheter med kvartersstruktur. På detta sätt kan mer liv skapas över dygnet och tryggheten öka kring resecentrum. Önskvärt vore att dessa planer startar så snart som möjligt för att inte resecentrum ska upplevas otryggt fram tills bebyggelsen står klar. Det kan vara en lång tid i ett barns liv.

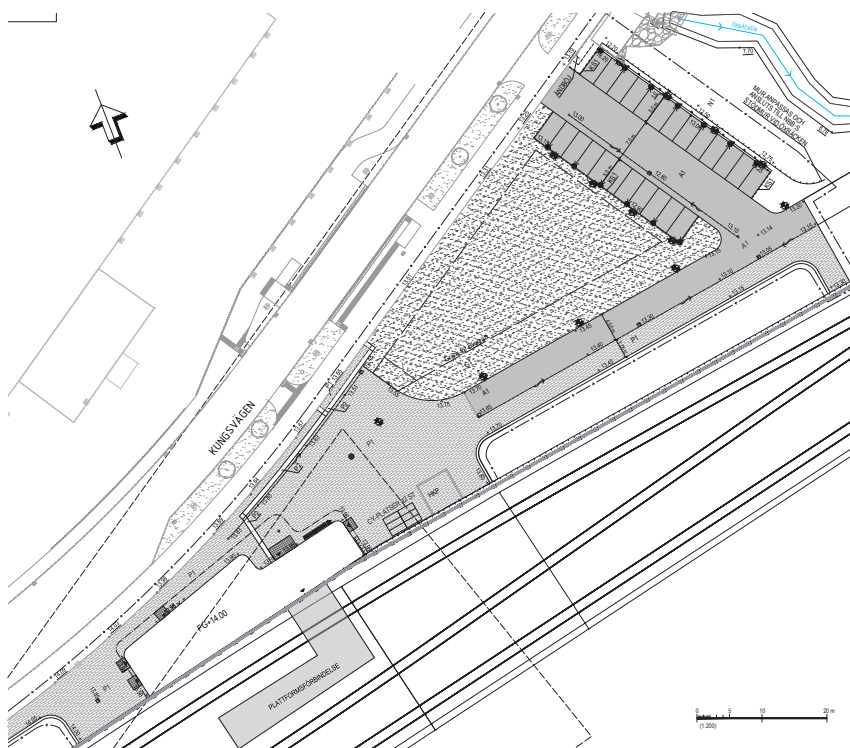
Utkast till utformning av resecentrum, men förändringar kan komma att ske i det fortsatta arbetet.

Att vara på perrongen och se Sävar

Resecentrumområdet är också en viktig entré till Sävar. Här är det viktigt att planera utifrån vad resenären ser från tåget och plattformen. Höjden på nya resecentrum byggnaden kommer att bli lika hög som överkanten på plattformen utmed järnvägen. Detta för att resenären ska kunna få en bra överblick samt att skapa en trygghetsskapande effekt. Det är också trevligt och tryggt att kunna orientera sig var man är, vare sig man sitter på tåget och ska åka vidare eller ska besöka Sävar för första gången.

Se när tåg eller buss kommer

För många är det viktigt att kunna se när tåg eller buss kommer. Sittplatser kan med fördel ordnas så att man kan sitta och se hållplatserna och samtidigt se och höra informationen direkt uppdaterat på en skylt och via högtalare.

Utkast till utformning av resecentrum, men förändringar kan komma att ske i det fortsatta arbetet.

Kanske känner man sig tryggare att vänta på bussen uppe på perrongen om man upplever att vänthallen känns otrygg (exempelvis om det finns personer som uppträder obehagligt där) därför kan det vara bra att även kunna se och få information när bussen kommer även däruppe.

Undvika baksidor

I framtiden kommer Sävar att vara en mindre regionaltågsstation med ett flöde av resenärer som inte automatiskt räcker för kommersiell service. Av utrymmesskäl har man tvingats att överge möjligheten att skapa tillräckligt med utrymme för en kommersiell verksamhet inne i resecentrumbyggnaden.

I förslaget förslås istället en byggrätt som kan innehålla service separat från stationen och som också kan bidra med närvaro och trygghet. Det finns vissa utmaningar i byggnaden så som risk för upplevda baksidor som kan skapa otrygghet då man inte ser vad som händer där. I detta fall är det särskilt viktigt att sidan mot parkeringen och mot järnvägen inte upplevs som baksidor då de ligger i ett stråk mot skolan. För att undvika känsla av baksida kan dessa sidor utformas med fönster och entréer.

Även själva resecentrumbyggnaden ser ut att få en upplevd baksida på västra sidan för elcentral och fläktrum. Det vore bra att studera ytterligare hur detta kan undvikas/mildras genom utformning och belysning.

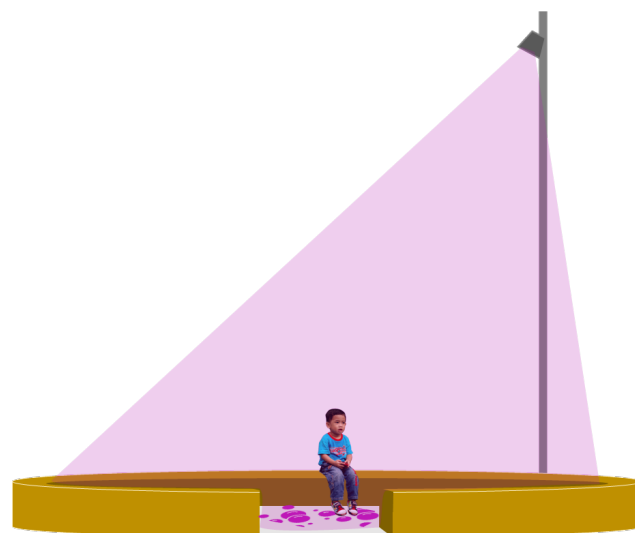

Samspel, lek och lärande

Stor fördel att skapa möjligheter för service inom resecentrum

För att verkligen kunna skapa trygghet behöver det finnas närvaro av människor som kan se och höra varandra utan visuella eller audiella hinder. Glasväggar mellan ute och inne kan skapa reflektioner som hindrar möjligheten att kunna igenom. Därför är det generellt bättre planera för service inom resecentrumbyggnaden, där man både kan se och höra och direkt agera om något skulle hända.

Ekologigruppens förslag på lektyta vid resemiljöer i detaljplanearbetet för Västerås resecentrum. Att definiera en plats genom sittmurar skapas en liten fristad för barnen.

BIG:s omarbetade version på ovanstående förslag till lektyta samt väntytta vid busstorget vid Västerås resecentrum (Bild: BIG från planbeskrivningen för Västerås resecentrum)

Skapa en plats för barn

I väntan på att en står färdig byggnad på torgytan framför resecentrum kan en liten inhägnad lektyta för de yngre barnen skapas (se bild från förslagen från Västerås resecentrum). Det signalerar att barn är välkomna och att detta är en mänsklig plats där vi bryr oss om varandra. Lekytan kan gärna programmeras med olika typer av lek, exempelvis lekskulpturer som barnen kan klättra på för att få ut lite energi. Man kan med fördel använda belysning och snö som ett spännande lekelement, speciellt under vinterns mörka och snöiga period.

Ur både estetiskt och hälsoperspektiv är det också bra att tänka in träd, blomning och annan växtlighet som kan bidra till att platsen upplevs trivsamt, får lagom med lövskugga och har ett bra mikroklimat.

Fantasilek på ställen att upptäcka

För att vara en välkomnande plats kan man med fördel integrera fantasilek i byggnaden eller på pelarna/marken uppe på perrongen. Något som kan fånga barnens intresse en kort stund i väntan på tåget. Det kan vara mindre konstverk, eller annat att upptäcka. I de nya tågen i Stockholms tunnelbana finns exempelvis olika figurer att upptäcka på sätenas tyg och ventilationsgallret (se bild).

Ventilationsgallret på tunnelbanan i Stockholm har små figurer att upptäcka - roligt för både stora som små. Det finns bland annat stjärnor, hjärtan, tre kungakronor (blinkning till Stadshusets tre kronor), löv och här Pac-Man som letar efter spöken att äta upp.

Nytt hängställe för EPA?

Det nya resecentrumet kan mycket möjligt bli en plats för ungdomar att träffas med sina EPA-traktorer. Det beror till viss del hur mycket utrymme det finns att få plats med bilarna. Det finns en risk att detta kan upplevas otryggt om inte andra vuxna finns på platsen. Även den nya rastplatsen med drivmedelsstation och snabbmat kan bli den nya mötesplatsen för EPA. Det kan vara bra i det fortsatta arbetet att ha en bra kontakt med dessa ungdomar. Kan man anordna bra platser för dem att träffas, som passar både dem och omgivningen?

Vardagsliv

Vad kan finnas intill resecentrum?

För verksamheter intill resecentrum vore önskvärt om de har generösa öppettider och lockar vuxna, exempelvis livsmedelsbutiker eller träningslokaler/gym. Detta är också service som kan underlätta vardagslogistiken. Det skulle också vara önskvärt med kafé. Det skulle med fördel kunna kombineras med något annat, exempelvis turistbyrå och/eller biblioteksfilial. Det får gärna vara något som förgyller och underlättar vardagen. För de ungdomar som börjar resa själva underlättar det om det finns någon personal i närheten att vända sig till med eventuella frågor. Kanske mobilen har slut på surf eller batteri och man behöver nå sina föräldrar?

Identitet

Viktigt med vilka signaler resecentrumet sänder ut

Det är viktigt att tänka noga på vilka signaler som resecentrumet sänder ut. Har man satsat på men fin och trevlig miljö som också tas omhand så känner man sig som resenär välkommen och värdesatt. Med ljussättning, estetisk utformning och konstnärlig utsmyckning skickar man tydliga signaler att Sävarborna är viktiga. Här finns även möjlighet att lyfta de historiska och kulturella värdena i Sävar.

Ungdomarna rankade "ljus, mysigt och trevligt" i dialogen högt. Därför är det viktigt att materialen är robusta och håller en hög kvalitet som är lätta att underhålla för att upprätthålla denna känsla.

Man kan också skicka signaler att miljön är problematisk. Ordningstvakter och polis riskerar att signalera att något är fel, att det har hänt något. Det riskerar skapa en spänd stämning och otrygghet.

Hälsa och säkerhet

Kungsvägen kommer med sin vägsträckning och nya utförande bli huvudgata in till Sävar vilket innebär att det kommer bli mer genomgående trafik förbi resecentrum. I lagom mängd och i låg hastighet kan det ha en trygghetsskapande effekt. Vägen får ny gång- och cykelväg på Kungsvägens södra sida och gångbanor som ansluter till de nya busshållplatserna i anslutning till resecentrum.

Främja cykel

Det är viktigt att barn och unga ska kunna känna sig trygga att gå eller cykla på vägen till och från resecentrumet för att främja den dagliga rörelsen, som är viktig för hälsan. Det är därför också viktigt att cykelparkeringarna ligger intill entrén och under tak med en ljussättning där man är synlig, vilket förslaget ser ut att uppfylla.

Underlätta för föräldrarna hålla koll på yngre barnen

Det är viktigt att underlätta för föräldrar med små barn. Yngre barn som gärna springer ifrån sina föräldrar är ett orosmoment när de rör sig nära tåg och bilar. Här kan en lekyta utanför och/eller lekskulptur inne i resecentrum underlätta för föräldrarna att hålla koll.

Välkomnande toaletter

Det är positivt utifrån trygghetsspektiv att toaletterna är synligt placerade inomhus. Toaletter med skötbord är viktigt för småbarnsfamiljer. En fin signal till barn att de är välkomna och underlättar deras toabesök är om det finns en liten toalett och ett litet handfat på toaletten, där barnet själv kan nå tvål och vatten. Detta är särskilt bra för barn som slutat med blöja och kan behöva toalett plötsligt och snabbt.

Det är mycket viktigt att toaletterna upplevs trevliga och håller en hög kvalitet. De bör kollas till och städas ofta. Detta är något en stationsvärd skulle kunna bidra med.

Robertsfors

Sammanhållet samhälle

Sammankopplande funktioner mot tätorten

Resecentrum hamnar strax utanför bostadsbebyggelsen men knyts samman med tätorten genom ny bebyggelse i form av kommunal verksamhet, handel, kontor och idrott samt ny lokalgata (med prioritering av gång- och cykeltrafik). Hur många som rör sig genom området, på vilket sätt (gång, cykel eller bil) och när är beroende på vad den nya bebyggelsen innehåller, vad för typ av aktiviteter som erbjuds och hur populära de blir.

Utifrån trygghetssperspektiv hade det varit önskvärt att även planera in bostäder här för att få till en blandning av människor som rör sig i området vid olika tider på dygnet (både natt- och dagbefolkning).

Det är positivt utifrån trygghetssperspektiv att det finns flera stråk att välja mellan för att ta sig mellan tätorten och resecentrum (se inritade orangea pilar i bilden).

Det är positivt utifrån trygghetssperspektiv att det finns flera stråk att välja på för att ta sig mellan tätorten och resecentrum (se inritade orangea pilar i bilden). Källa: Planprogram Robertsfors, 2022.

Det är viktigt så som det står i planförslaget att parkering för handel och andra verksamheter etableras i lägen som inte skapar barriärer eller hinder för resenärerna eller för ett befolkat stationstorg. Det är också viktigt att beakta att parkeringsplatser kan upplevas otrygga kvälls- och nattetid då det är mörkt och få rör sig här. Därför är det önskvärt att parkeringsplatserna placeras så att man kan se ner på dem från bebyggelsen samt att det inte skapas fler platser än nödvändigt.

Verksamhetsområdet riskerar bli en otrygg barriär

Mellan det nya området väster om stationen och tätorten ligger ett verksamhetsområde som riskerar upplevas otryggt att passera, framförallt när det är mörkt kvälls- och nattetid och färre rör sig utomhus. På sikt vore det bra om verksamhetsområdet flyttar till lämpligare plats. Framförallt vore det önskvärt att tomterna närmast stråken bebyggs med publika verksamheter (och bostäder) som kan bidra med liv och trygghet kvällstid.

Innan dess vore det bra att samtala med verksamheterna om de kan flytta sina mera publika delar eller kontor (där det finns personal) intill stråken samt att öppna upp eventuellt "stängda" väggar med fönster för att skapa mer liv och närvaro. Det är också viktigt att området känns omhändertaget genom exempelvis fina planteringar, bord och bänkar.

Östra sidan riskerar upplevas öde och otrygg

På östra sidan om järnvägen planeras en stor pendelparkering och ett stort verksamhetsområde. En bit bort uppe och inne i skogen föreslås ett nytt bostadsområde. Det finns en påtaglig risk att denna sida kommer att upplevas otrygg då det i stort saknas liv här kvälls- och nattetid. De som bor här kommer att sakna närvaro av bebyggelse längs vägarna som kan bidra till närvaro och trygghet.

Förslagsvis byggs det även bostäder längs vägarna till bostadsområdet. Dessa kommer att ligga i en sydvästvänd sluttning vilket borde vara ett attraktivt läge. I övrigt är det viktigt med bra belysning och goda överblickar kring vägen, det vill säga att hålla området kring stråket öppet med låg vegetation som inte går att gömma sig bakom.

Det hade varit mer strategiskt och lämpligt att bygga bostäder på det område som förelås som verksamhetsområde genom att det ligger nära stationen och att bostäderna kan bidra med trygghet på denna sida.

Att vara på perrongen och se Robertsfors

Resecentrumområdet är en viktig entré till Robertsfors. Här är det viktigt att planera utifrån vad resenären ser från tåget och plattformen. Att få en bra överblick och bli sedd från perrongen har en trygghetsskapande effekt. Det är också trevligt och tryggt att kunna orientera sig var man är, vare sig man sitter på tåget och ska åka vidare eller ska besöka Robertsfors för första gången.

Se när tåg eller buss kommer

För många är det viktigt att kunna se när tåg eller buss kommer. Sittplatser kan med fördel ordnas så att man kan sitta och se hållplatserna och samtidigt se och höra informationen direkt uppdaterat på en skylt och via högtalare. Kanske känner man sig tryggare att vänta på bussen uppe på perrongen om man upplever att vänthallen känns otrygg (exempelvis om det finns personer som uppträder obehagligt där) därför kan det vara bra att även kunna se och få information när bussen kommer även däruppe.

Förslag till utformning av
resecentrum i Robertsfors.
Utifrån trygghetsperspektiv
är det viktigt i utformningen
att undvika möjligheten att
gömma sig. Källa:
Trafikverket.

Undvik baksidor och mörka hörn

Det finns vissa utmaningar ur trygghetsperspektiv med att resecentrum hamnar i tunneln under spåren. På bilden som visar förslag till utformning skapas slänter vid tunnelmynningarna. Det är viktigt att man inte kan gömma sig runt hörnen och upp på slänterna. Hörnen bör byggas bort och slänterna bör ha låg växtlighet som ser tilltalande ut och som inte är möjliga att vistas i. Dessa bör också vara bra belysta.

Samspel, lek och lärande

Många goda tankar på att befolka området intill resecentrum

I planförslaget finns många goda tankar att fylla området väster om resecentrum med både kommersiella och offentliga verksamheter, så som kontor, handel och service – samt att samlokalisera med funktioner för resenärernas behov såsom turistinformation. Exempelvis nämns handelslokaler och lokaler i bottenvåningar tillsammans med kontor, hotell och badhus. Tillsammans kan de bidra till att befolka området under hela dygnet. Livsmedelsbutik är särskilt positivt då det också drar folk kvällstid och hotell kan även bidra med närvaro i området nattetid. I det fortsatta arbetet kan det vara bra att fortsätta tänka in ytterligare verksamheter som kan bidra till att vuxna dras till området kvällstid, exempelvis gym.

Särskilt viktigt att beakta i förslaget ur trygghetsperspektiv är också att butiker bör ha entréer vända mot busshållplatser samt viktiga gång- och cykelstråk. Här bör tilläggas även mot resecentrum som enligt planförslaget kommer att sakna närvaro av personal.

För barn är målpunkter för fritidsaktiviteter så som badhus särskilt intressanta och det vore positivt om fler aktiviteter kan planeras in som tilltalar olika barn beroende på ålder, kön med mera (tänk diskrimineringsgrunderna). Tänk gärna aktiviteter som främjar äldre flickors rörelse då det är en grupp som slutar röra på sig markant när de blir äldre. Saknas någon särskild aktivitet i regionen som kan locka folk till Robertsfors? Det är också viktigt att tänka på i utformning och aktiviteter att barn är olika och har olika intressen och behov. Därför är ett brett utbud att föredra.

Fördelar att skapa möjligheter för service inom resecentrum

Trots de goda tankarna om att befolka västra området intill resecentrum så finns risk att själva resecentrumbyggnaden kommer att upplevas otrygg kvälls- och nattetid. Den östra delen kommer inte ha några verksamheter som kan bidra till närvaro.

För att verkligen kunna skapa trygghet behöver det finnas närvaro av människor som kan se och höra varandra utan hinder. Glasväggar är positivt för visuell kontakt mellan ute och inne – men det är viktigt att beakta att de också hindrar ljud och kan skapa reflektioner som hindrar möjligheten att kunna se igenom. Det vill säga att om det är ljust ute finns risk att man inte ser in då utemiljön speglas i glaset och tvärtom när det är mörkt ute finns risk att glasväggens spegling av inomhusmiljön hindrar möjligheten att se ut. Detta kan till viss del förbättras med en medveten belysning.

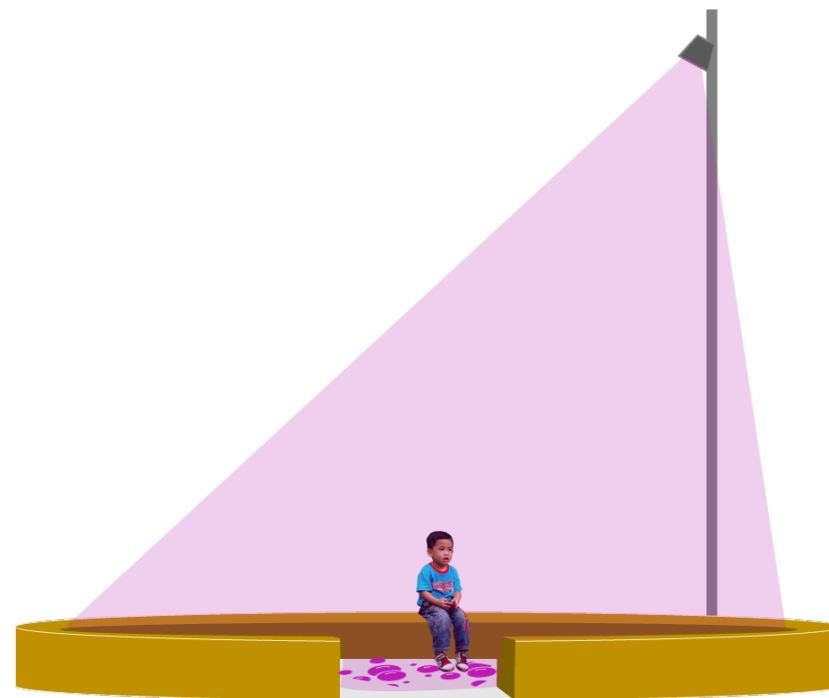
För de ungdomar som börjar resa själva kan det också kännas tryggt att det finns någon personal i närheten att vända sig till med eventuella frågor. Kanske mobilen har slut på surf eller batteri och man behöver nå sina föräldrar? Det vore därför bra att planera för service inom resecentrumbyggnaden, där man både kan se och höra och direkt agera och få hjälp om något skulle hända. Även om det inte finns underlag direkt kan det komma till efterhand som Robertsfors växer och då kan det vara bra att inte ha byggt bort den möjligheten.

Skapa en plats för barn

För de yngre barnen kan man med fördel skapa en liten inhägnad lektyta på torgytan utanför resecentrum (se bild från förslagen från Västerås resecentrum). Det signalerar att barn är välkomna och att detta är en mänsklig plats där vi bryr oss om varandra. Lekytan kan gärna programmeras med olika typer av lek, exempelvis lekskulpturer som barnen kan klättra på för att få ut lite energi. Man kan med fördel använda belysning och snö som ett spännande lekelement, speciellt under vinterns mörka och snöiga period.

Ur både estetiskt perspektiv och hälsoperspektiv är det bra att tänka in träd, blomning och annan växtlighet som kan bidra till att platsen upplevs trivsamt, får lagom med lövskugga och har ett bra mikroklimat.

Ovan: Ekologigruppens förslag på lektyta vid resemiljöer i detaljplanearbetet för Västerås resecentrum. Att definiera en plats genom sittmurar skapas en liten fristad för barnen. Till vänster: BIG:s omarbetade version på ovanstående förslag till lektyta samt väntytan vid busstorget vid Västerås resecentrum (Bild: BIG från planbeskrivningen för Västerås resecentrum)

Fantasilek på ställen att upptäcka

För att vara en välkomnande plats för barn kan man med fördel integrera fantasilek i byggnaden eller på pelarna/marken uppe på perrongen. Något som kan fånga barnens intresse en kort stund i väntan på tåget. Det kan vara mindre konstverk, eller annat att upptäcka. I de nya tågen i Stockholms tunnelbana finns exempelvis olika figurer att upptäcka på sätenas tyg och ventilationsgallret (se bild).

Ventilationsgallret på tunnelbanan i Stockholm har små figurer att upptäcka - roligt för både stora som små. Det finns bland annat stjärnor, hjärtan, tre kungakronor (blinkning till Stadshusets tre kronor), löv och här Pac-Man som letar efter spöken att äta upp.

Vardagsliv

Förslaget att ha en livsmedelsbutik i stationsområdet som kan komplettera utbudet på orten och ge resenärerna service är mycket positivt för vardagslogistiken. Det skapar exempelvis möjlighet att handla på vägen hem från pendelresan. Förslagvis kan fler tjänster samlokaliseras som underlättar vardagslivet så som paketinlämning och -hämtning, apotek och/eller en biblioteksfilial.

Livsmedelsbutiken bör ha en strategisk placering nära och med visuell kontakt med resecentrum då den är en central ur både vardagslivs- och trygghetssperspektiv. En utmanande tanke skulle vara att bygga ihop livsmedelbutiken med resecentrum. Med samlokalisering och fler som rör sig stärks också platsens attraktivitet.

Identitet

Signalera att alla resenärer är välkomna

Det är viktigt att tänka noga på vilka signaler som resecentrumet sänder ut. Har man satsat på en fin och trevlig miljö som också tas omhand så känner man sig som resenär välkommen och värdesatt.

Med ljussättning, estetisk utformning och konstnärlig utsmyckning skickar man tydliga signaler att Robertsforsborna är viktiga. Här finns även möjlighet att lyfta de historiska och kulturella värdena i Robertsfors. Ungdomarna rankade "ljus, mysigt och trevligt" i dialogen högt. Därför är det viktigt att materialen är robusta och håller en hög kvalitet som är lätta att underhålla för att upprätthålla denna känsla.

Uti från bilderna med förslag till utformning finns en viss stramhet i gestaltningen, en spartansk miljö med mycket betong och stål. Det kan vara bra att fundera på om detta är vad Robertsfors vill signalera till besökare och sina invånare. Känner man sig välkommen och är det representativt för Robertsfors? Uti från bilderna är också ett medskick att tänka på att skapa sittplatser för olika personers behov – skapa gärna några med ryggen skyddad av en vägg och med bra överblickar.

Uti från bilderna med förslag till utformning finns en viss stramhet i gestaltningen, en spartansk miljö med mycket betong och stål. Det kan vara bra att fundera på om detta är vad Robertsfors vill signalera till besökare och sina invånare.

Risk för att signalera att något fel

Man kan också skicka signaler att miljön är problematisk. Ordningstvakter och polis riskerar att signalera att något är fel, att det har hänt något. Det riskerar skapa en spänd stämning och otrygghet.

Hälsa och säkerhet

Främja cykel

Det är viktigt att barn och unga ska kunna känna sig trygga att gå eller cykla på vägen till och från resecentrumet för att främja den dagliga rörelsen, som är viktig för hälsan. Det är därför också viktigt att cykelparkeringarna placeras intill entrén och under tak med en ljussättning där man är synlig och kan få bra överblickar.

Underlätta för föräldrarna hålla koll på yngre barnen

Det är viktigt att underlätta för föräldrar med små barn. Yngre barn som gärna springer ifrån sina föräldrar är ett orosmoment när de rör sig nära tåg och bilar. Här kan en lekyta utanför eller lekskulptur inne i resecentrum underlätta för föräldrarna att hålla koll.

Välkomnande toaletter

Toaletter med skötbord är viktigt för småbarnsfamiljer. En fin signal till barn att de är välkomna och underlättar deras toabesök är om det finns en liten toalett och ett litet handfat, där barnet själv kan nå tvål och vatten. Detta är särskilt bra för barn som slutat med blöja och kan behöva toalett plötsligt och snabbt.

Det är mycket viktigt att toaletterna upplevs trevliga och håller en hög kvalitet. De bör kollas till och städas ofta. Detta är något en stationsvärd skulle kunna bidra med.

Bureå

Sammanhållet samhälle

Trygga gång- och cykelvägar

Det framtida resecentrumet kommer att ligga en bit utanför centrum. Hit kommer det att ta cirka 18 minuter att gå och cirka 5 minuters cykling att cykla från dagen centrum (enligt sökning på Google Maps). Det är därför särskilt viktigt att satsa på trygga och attraktiva kopplingar för gång- och cykel dit - även vintertid. Det betyder att man ska kunna välja stråk där man kan få en bra överblick samt känna sig sedd från bebyggelse.

Gång- och cykeltunnlarna under E4:an och järnvägen kommer att göra kopplingarna till resecentrum trafiksäkra men risken är att de upplevs otrygga. Det är särskilt viktigt att satsa på exempelvis ljussättning och/eller konst i och kring tunnlar.

Bureå resecentrum kommer att ligga på andra sidan E4:an utan insyn från bebyggelse.

Bebyggelse, service och andra målpunkter samt överblickbarhet

För att skapa bättre förutsättningar att resecentrum bli en tryggare plats är det viktigt att planera in service och målpunkter dit vuxna rör sig även kvällstid intill resecentrum. Genom detaljplanen för området möjliggör kommunen etablering av verksamheter intill resecentrum. Önskvärt är att verksamheter som har generösa öppettider som kan bidra till närvaro och därmed trygghet etablerar sig.

Det är viktigt att platsen blir överblickbar och att det är lätt att orientera sig för att resenärerna ska kunna känna sig trygga.

Att vara på perrongen och få överblick

Resecentrumområdet är en viktig entré till Bureå och det är viktigt att planera utifrån vad resenären ser från tåget och plattformen. Att få en bra överblick och bli sedd från perrongen har en trygghetsskapande effekt. Det är också trevligt och tryggt att kunna orientera sig var man är, vare sig man sitter på tåget och ska åka vidare eller ska besöka Bureå för första gången. Tänk därför på att skapa bra siktlinjer mot Bureå.

Se när tåg eller buss kommer

För många är det viktigt att kunna se när tåg eller buss kommer. Sittplatser kan med fördel ordnas så att man kan sitta och se när de kommer, både genom att titta ut och att få informationen direkt uppdaterat på en skylt och via högtalare. Kanske känner man sig tryggare att vänta på bussen uppe på perrongen om man upplever att vänthallen känns otrygg (exempelvis om det finns personer som uppträder obehagligt där) därför kan det vara bra att även kunna se och få information när bussen kommer även däruppe.

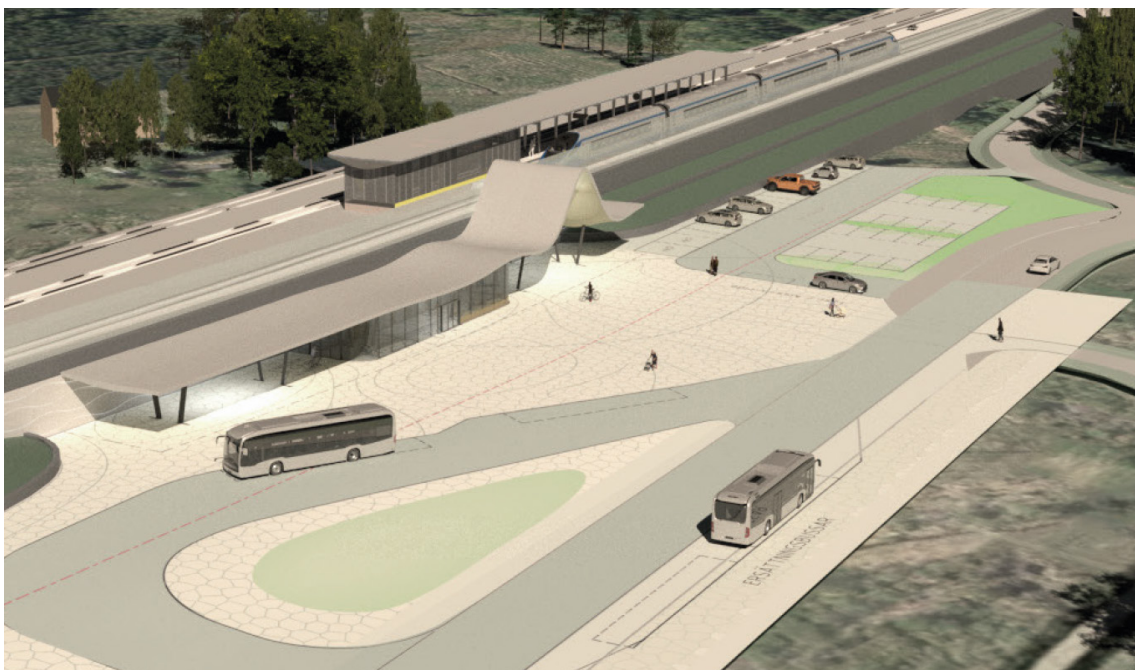
Samspel, lek och lärande

Viktigt med mänsklig närvaro

Flödet av resenärer beräknas inte räcka för kommersiell service. Men det kan vara bra att inte bygga bort den möjligheten. Det vore önskvärt med kafé som med fördel kan kombineras med något annat, exempelvis turistbyrå och/eller biblioteksfilial. Det får gärna vara något som förgyller och underlättar vardagen.

Om inte en drivmedelsstation eller annat kan komma till på platsen så är det mycket viktigt att kommunen, i alla fall i ett initialskede, kan bidra med personal de mest kritiska tiderna när det är sent och mörkt. Det är särskilt viktigt för att unga kvinnor ska kunna känna sig trygga att resa dessa tider.

För de ungdomar som börjar resa själva kan det också kännas tryggt att det finns någon personal i närheten att vända sig till med frågor. Kanske mobilen har slut på surf eller batteri och man behöver nå sina föräldrar?

Skapa ett resecentrum utan hinder

För att verkligen kunna skapa trygghet behöver det finnas närvaro av människor som kan se och höra varandra utan visuella eller audiella hinder. Glasväggar är positivt för visuell kontakt mellan ute och inne – men det är viktigt att beakta att de också hindrar ljud och kan skapa reflektioner som hindrar möjligheten att kunna se igenom. Det vill säga att om det är ljus ute finns risk att man inte ser in då utemiljön speglas i glaset och tvärtom när det är mörkt ute finns risk att glasväggens spegling av inomhusmiljön hindrar möjligheten att se ut. Detta kan till viss del förbättras med en medveten belysning.

Därför är det önskvärt att inte dela upp resecentrum i två delar så som skisserna ser ut, utan att resecentrum upplevs som en helhet där man både kan se och höra och direkt agera om något skulle hända.

Fantasilek på ställen att upptäcka

För att vara en välkomnande plats kan man med fördel integrera fantasilek i byggnaden eller på pelarna/marken uppe på perrongen. Något som kan fånga barnens intresse en kort stund i väntan på tåget.

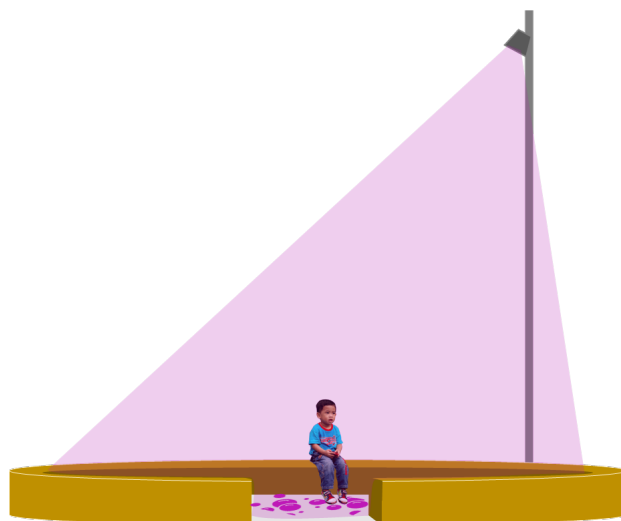
Det kan vara mindre konstverk, eller annat att upptäcka. I de nya tågen i Stockholms tunnelbana finns exempelvis olika figurer att upptäcka på sätenas tyg och ventilationsgallret (se bild).

Ventilationsgallret på tunnelbanan i Stockholm har små figurer att upptäcka - roligt för både stora som små. Det finns bland annat stjärnor, hjärtan, tre kungakronor (blinkning till Stadshusets tre kronor), löv och här Pac-Man som letar efter spöken att äta upp.

Skapa en plats för yngre barn

På torgytan framför resecentrum kan med fördel en liten inhägnad lektyta för de yngre barnen skapas (se bild från förslagen från Västerås resecentrum). Det signalerar att barn är välkomna och att detta är en mänsklig plats där vi bryr oss om varandra. Lekytan kan gärna programmeras med olika typer av lek, exempelvis lekskulpturer som barnen kan klättra på för att få ut lite energi. Man kan med fördel använda belysning och snö som ett spännande lekelement, speciellt under vinterns mörka och snöiga period.

Ekologigruppens förslag på lektyta vid resemiljöer i detaljplanearbetet för Västerås resecentrum. Att definiera en plats genom sittmurar skapas en liten fristad för barnen.

BIG:s omarbetade version på ovanstående förslag till lektyta samt väntytta vid busstorget vid Västerås resecentrum (Bild: BIG från planbeskrivningen för Västerås resecentrum)

Vardagsliv

Möjligheten att kunna bo i Bureå men arbeta eller studera i Skellefteå fungerar bra redan idag men kopplingen till exempelvis Umeå, och vidare i regionen kommer påtagligt förenklas med den nya järnvägen och de förkortade restiderna.

Identitet

Signalera att alla resenärer är välkomna

Det är viktigt att tänka noga på vilka signaler som resecentrumet sänder ut. Har man satsat på en fin och trevlig miljö som också tas omhand så känner man sig som resenär välkommen och värdessatt.

Med ljussättning, estetisk utformning och konstnärlig utsmyckning skickar man tydliga signaler att Bureåborna är viktiga. Här finns även möjlighet att lyfta de historiska och kulturella värdena i Bureå. Ungdomarna rankade "ljus, mysigt och trevligt" i dialogen högt. Därför är det viktigt att materialen är robusta och håller en hög kvalitet som är lätta att underhålla för att upprätthålla denna känsla.

Risk för att signalera att något fel

Man kan också skicka signaler att miljön är problematisk. Ordningssvårigheter och polis riskerar att signalera att något är fel, att det har hänt något. Det riskerar skapa en spänd stämning och otrygghet.

Hälsa och säkerhet

Främja cykel

Det är viktigt att barn och unga ska kunna känna sig trygga att gå eller cykla på vägen till och från resecentrumet för att främja den dagliga rörelsen, som är viktig för hälsan. Det är därför också viktigt att cykelparkeringarna placeras intill entrén och under tak med en ljussättning där man är synlig. Cykelparkeringen till höger och intill entrén har en bra placering utifrån detta perspektiv. Det kan dock finnas en risk att den blir så populär att parkeringen och taket inte räcker till. Cykelparkeringen till vänster ligger eventuellt lite i risk för att uppfattas som ett otryggt hörn, beroende på hur vänthallen används och gestaltas.

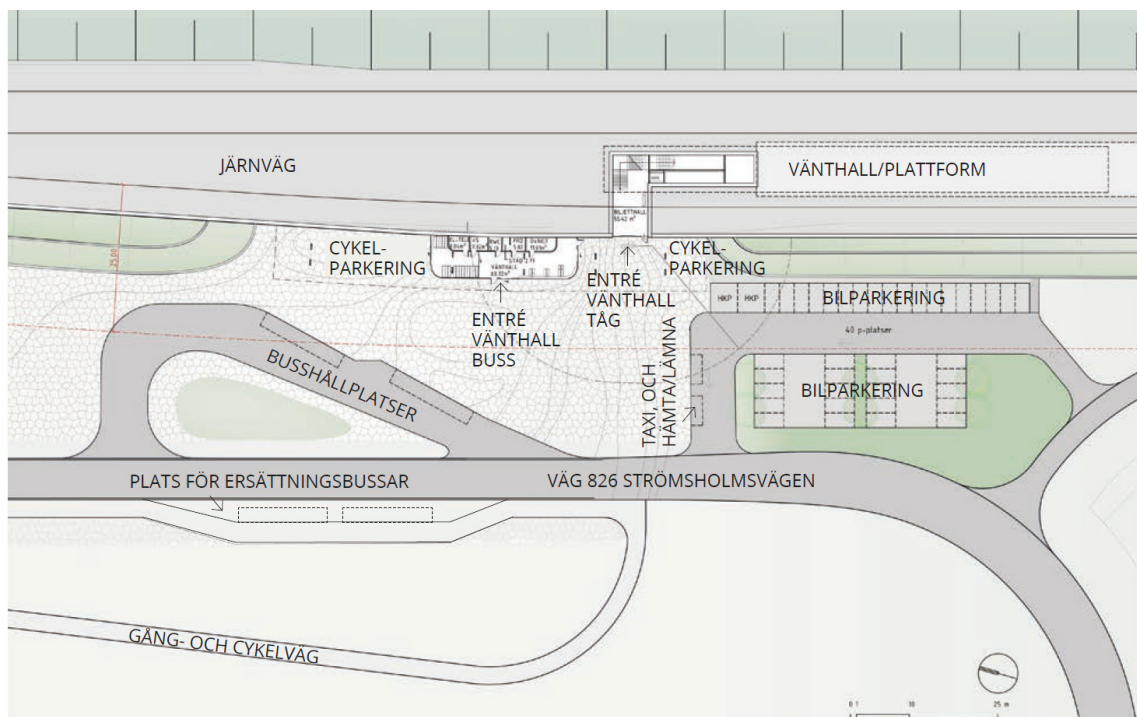
Underlätta för föräldrarna hålla koll på yngre barnen

Det är viktigt att underlätta för föräldrar med små barn. Yngre barn som gärna springer ifrån sina föräldrar är ett orosmoment när de rör sig nära tåg och bilar. Här kan en lekyta utanför och/eller lekskulptur inne i resecentrum underlätta för föräldrarna att hålla koll.

Viktigt med välkomnande toaletter

Toaletter med skötbord är viktigt för småbarnsfamiljer. En fin signal till barn att de är välkomna och underlättar deras toabesök är om det finns en liten toalett och ett litet handfat, där barnet själv kan nå tvål och vatten. Detta är särskilt bra för barn som slutat med blöja och kan behöva toalett plötsligt och snabbt.

Det är mycket viktigt att toaletterna upplevs trevliga och håller en hög kvalitet. De bör kollas till och städas ofta. Detta är något en stationsvärd skulle kunna bidra med.

ÖVRIGA REKOMMENDATIONER

- Starta så snart som möjligt detaljplaner för byggnation intill resecentrum och längs kopplingar för att det ska vara tryggt från start.
- Det är viktigt att återkoppla till de barn och unga som har svarat på enkäten hur ni jobbar vidare med deras synpunkter - vad tar ni med er, vad tar ni inte med er och varför? Återkoppling kan med fördel ske via flera olika medel. Dels via hemsidorna och dels via de sätt de fick enkäten - så som svar via video och personal men också direktkontakt.
- Sätt samman en referensgrupp med ungdomar (representativ för samhället med en blandning tjejer/killar och intressen) respektive en med föräldrar (med barn i alla åldrar) från Sävar, Robertsfors och Bureå som ska få vara med och tycka till i det fortsatta arbetet med att ta fram förslag. Ta med fördel också in synpunkter löpande från fritidspersonal och andra med kunskap om ungdomar och deras behov. Denna personal kan också med fördel hjälpa till i dialogen med ungdomarna. Utgå från barnkonventionen i analysen - är förslagen till barnens bästa. Viktigt att bjuda på något gott för allas insats - fika, pizza eller liknande.
- Jobba förebyggande mot att resecentrum blir plats för häng. Använd med fördel referensgrupperna med ungdomar, föräldrar och fritidspersonal med mera men ta gärna också hjälp av föreningslivet för att gemensamt hitta bättre platser där ungdomarna vill och får vara. Det är viktigt att tänka på att ungdomarna är olika och har olika intressen (tänk diskrimineringsgrunderna), så hur kan man möta detta? Fråga gärna – utan att döma – varför ungdomarna inte nyttjar de mötesplatser som redan finns, vilka är trösklarna?
- Ta fram en plan B om det visar sig att resecentrum blir ett hängställe för ungdomar. Vad blir strategin då? Förslagsvis lyssnar man in ungdomarna - varför hänger de där? Vad kan man göra för att den gruppen ska hitta en annan plats att vara på? Vad kan fritidspersonalen ge för råd? Kan det anordnas en uppsökande verksamhet i resecentrum? Kan ideella krafter från kyrka eller föreningsliv rycka in - kanske bemanna ett kafé de mest kritiska tiderna?

SAMMANFATTANDE SLUTDISKUSSION

I slutdiskussionen kring förslagen till resecentrum lyfts frågorna som ställdes i början:

- Blir det en barnvänlig miljö?
- Skillnader mellan olika grupper (ålder, kön, bakgrund)?
- Vilka konsekvenser kan olika utformningar medföra, risk för konflikt?

Förslagen till resecentrum i Sävar, Robertsfors och Bureå – liksom övriga berörda planer – bedöms alla i stort bidra till en barnvänlig miljö. Det finns dock faktorer som är viktiga att ta hänsyn till i den fortsatta planeringen för att verkligen lyckas få till en barnvänlig miljö ända fram till att respektive resecentrum är på plats och igång.

Sävar

Sammanhållet samhälle

- I förslagen finns generellt bra möjlighet att överblicka och orientera sig inne och vid resecentrum. Det finns dock risk att den planerade fristående byggnaden får upplevda otrygga baksidor. Ett sätt att undvika/mildra detta är att helst placera entréer och i alla fall fönster åt alla håll. Även den västra delen av resecentrumbyggnaden riskerar att upplevas som en otrygg baksida. Det vore bra att studera ytterligare hur detta kan undvikas/mildras genom utformning och belysning.
- I den fortsatta planeringen är det viktigt att säkerställa att det finns trygga gång- och cykelvägar för barn till och från resecentrum. Med trygga menas att det finns möjlighet för barnet att få en bra överblick och att de kan bli sedda från bebyggelse i första hand och i andra hand aktivitetsområden. Detta är särskilt viktigt för tjejer som oftast upplever större otrygghet utomhus än killar, vilket begränsar deras vardag.

Samspel lek och lärande

- Det finns enligt förslaget ett gott urval av sittplatser på olika ställen, vilket skapar möjlighet att se när bussen kommer samt att kunna välja att undvika personer man upplever obehagliga. Tänk också på att det även behövs tillgänglighetsanpassade sittbänkar på olika ställen och att det ska vara lätt att få reseinformation var man än sitter.
- Det saknas platser som kan fungera som "fristäder" för mindre barn med möjlighet till lek inom en säker yta. Skapa gärna en mindre och något inhägnad plats med lekfunktioner.
- Det finns risk att resecentrum blir ett hängställe för vissa grupper, såsom ungdomar, framförallt eftersom de inte planeras in någon närvarande personal i byggnaden. Det kan dels undvikas/mildras genom förebyggande arbete där god kontakt med ungdomarna är viktig.
Det är också bra att det planeras in bostäder och service i närheten som kan skapa liv och minska känslan att en grupp "tar över". Om det ändå blir ett hängställe som upplevs som problematisk bör mer aktiva insatser med närvarande vuxna planeras in – exempelvis med mobil kaféverksamhet. Undvik gärna väktare då det kan riskera att trigga upp stämningen.

Vardagsliv

- Underlätta för de äldre barnen att resa själva genom att planera in verksamheter i närheten med generösa öppettider som kan bidra med närvaro och personal att fråga om hjälp. Här kan med fördel planeras in tjänster som underlättar vardagslivet för pendlare ungdomar och vårdnadshavare så som livsmedelsbutik, paketinlämning och -hämtning, apotek och/eller en biblioteksfilial.

Identitet

- Miljön i förslaget till resecentrum ser trevlig ut - vilket var något barnen i enkäten ansåg viktigt. Den ser ut att ha högkvalitativa material som är lätta att underhålla. Det finns därför stor chans att även barn och unga kan känna sig välkomna här. Tänk även på att göra utemiljön minst lika trevlig och välkomnande med högkvalitativa material, växtlighet och omsorgsfullt gestaltad belysning.
- I den fortsatta gestaltningen kan man med fördel lyfta de historiska och kulturella värdena i Sävar för att ge resecentrum dess egen identitet – och gärna med barn och unga och gärna i konstprojekt.

Hälsa och säkerhet

- I förslagen finns cykelparkeringen tryggt och strategiskt placerad synlig vid ingång och stråk, samt med möjlighet att parkera inomhus. Tillsammans med trygga gång- och cykelstråk främjar detta barns rörelse och därmed hälsa genom att göra det mer attraktivt att cykla.
- Det är positivt utifrån trygghetsperspektiv att toaletterna är synligt placerade inomhus. Tänk på att det ska finnas skötbord och så klart tillgänglighetsanpassad toalett. För att barn ska vilja använda toaletterna behöver de vara fräscha, och därför bör de ses över och rengöras flera gånger per dag. En fin signal till barn att de är välkomna och underlätta deras toabesök är om det finns en liten toalett och ett litet handfat, där barnet själv kan nå tvål och vatten. Detta är särskilt bra för barn som slutat med blöja och kan behöva toalett plötsligt och snabbt.

Robertsfors

Sammanhållet samhälle

- Resecentrum i Robertsfors planeras i en tunnel en bit bort från centrum med ett befintligt verksamhetsområde emellan, samt ett nytt på andra sidan järnvägen tillsammans med en stor pendelparkering. Det skapar utmaningar i att få till trygga kopplingar framförallt när det är mörkt ute både vid och intill resecentrum.

Detta är särskilt viktigt för tjejer som reser ensamma eftersom de oftast känner sig mer otrygga utomhus än killar. Förslaget lyckas i stort på västra sidan om järnvägen. Här rekommenderas att fortsätta det goda arbetet med att kunna välja stråk där man kan känna sig sedd från bostäder och öppna verksamheter, skapa god överblickbarhet och undvika mörka hörn. Detsamma rekommenderas på östra sidan men också att planera i bostäder istället på det planerade verksamhetsområdet.

Samspel lek och lärande

- Tänk gärna på i det fortsatta arbetet att skapa ett gott urval av sittplatser, inklusive tillgänglighetsanpassade, på olika ställen för att kunna välja platser där man kan se när bussen kommer samt undvika personer man upplever obehagliga. Det bör även vara lätt att få reseinformation var man än sitter.
- Det saknas platser som kan fungera som "fristäder" för mindre barn med möjlighet till lek inom en säker yta. Skapa gärna en mindre och något inhägnad plats med lekfunktioner.
- Det finns risk att resecentrum blir ett hängställe för vissa grupper, såsom ungdomar, framförallt eftersom de inte planeras in någon närvarande personal i byggnaden. Det kan dels undvikas/mildras genom förebyggande arbete där god kontakt med ungdomarna är viktig. Det är också bra att det planeras in service i närheten som kan skapa liv och minska känslan att en grupp "tar över". Om det ändå blir ett hängställe som upplevs som problematisk bör mer aktiva insatser med närvarande vuxna planeras in - exempelvis med mobil kaféverksamhet. Undvik gärna väktare då det kan riskera att trigga upp stämningen.

Vardagsliv

- Det finns bra tankar på verksamheter i närheten av resecentrum med generösa öppettider så som livsmedelsbutik, vilket kan underlätta för äldre barn att resa själva genom att bidra med närvaro och personal att fråga om hjälp. Livsmedelsbutiker är också verksamheter som gynnar pendlare ungdomar och vårdnadshavare. Förslagsvis kan fler tjänster samlokaliseras som underlättar vardagslivet så som paketinlämning och -hämtning, apotek och/eller en biblioteksfilial.

Identitet

- Utifrån bilderna med förslag till utformning av resecentrum finns en viss stramhet i gestaltningen, en spartansk miljö med mycket betong och stål. Det kan vara bra att fundera på om detta är vad Robertsfors vill signalera till besökare och sina invånare. Tänk på att ungdomarna rankade "ljus, mysigt och trevligt" i dialogen högt.
- I den fortsatta gestaltningen kan man med fördel lyfta de historiska och kulturella värdena i Robertsfors för att ge resecentrum dess egen identitet - och gärna med barn och unga och gärna i konstprojekt.
- Tänk på i det fortsatta arbetet att göra utemiljön trevlig och välkomnande med högkvalitativa material, växtlighet och omsorgsfullt gestaltad belysning.

Hälsa och säkerhet

- Tänk gärna på i det fortsatta arbetet att placera cykelparkeringen tryggt och strategiskt synlig vid ingång och stråk, samt med möjlighet att parkera inomhus. Tillsammans med trygga gång- och cykelstråk främjar detta barns rörelse och därmed hälsa genom att göra det mer attraktivt att cykla.

- Tänk gärna på i det fortsatta arbetet att placera toaletterna synligt inomhus. Självklart ska det finnas skötbord och tillgänglighetsanpassad toalett. För att barn ska vilja använda toaletterna behöver de vara fräscha, och därför bör de ses över och rengöras flera gånger per dag. En fin signal till barn att de är välkomna och underlätta deras toabesök är om det finns en liten toalett och ett litet handfat, där barnet själv kan nå tvål och vatten. Detta är särskilt bra för barn som slutat med blöja och kan behöva toalett plötsligt och snabbt.

Bureå

Sammanhållet samhälle

- Även i Bureå planeras resecentrum en bit bort från centrum emellan två barriärer, järnvägen och E4:an. För att nå resecentrum via gång och cykel behöver man passera under i tunnel, vilket skapar trafiksäkra möjligheter att nå resecentrum och ta sig till andra sidan Bureå. Tillsammans skapar detta dock stora utmaningar ur trygghetsperspektiv. Förslaget lyckas i stort att åtgärda detta om det går att få till en verksamhet med mycket generösa öppettider så som förslaget med drivmedelsstation. I det fortsatta arbetet rekommenderas att arbeta vidare med utformningen av tunnlar med ljussättning, gärna konst och att undvika mörka hörn där någon kan gömma sig.
- I den fortsatta planeringen är det viktigt att säkerställa att det finns säkra och trygga gång- och cykelvägar för barn till och från resecentrum. Med trygga menas att det finns möjlighet för barnet att få en bra överblick och att de kan bli sedda från bebyggelse i första hand och i andra hand aktivitetsområden. Detta är särskilt viktigt för tjejer som oftast upplever större otrygghet utomhus än killar, vilket begränsar deras vardag.

Samspel lek och lärande

- Tänk gärna i det fortsatta arbetet på att skapa ett gott urval av sittplatser, inklusive tillgänglighetsanpassade, på olika ställen för att kunna välja platser där man kan se när bussen kommer samt undvika personer man upplever obehagliga. Det bör även vara lätt att få reseinformation var man än sitter.
- Det saknas platser som kan fungera som "fristäder" för mindre barn med möjlighet till lek inom en säker yta. Skapa gärna en mindre och något inhägnad plats med lekfunktioner.
- Det finns risk att resecentrum blir ett hängställe för vissa grupper, såsom ungdomar, framförallt eftersom de inte planeras in någon närvarande personal i byggnaden. Det kan dels undvikas/mildras genom förebyggande arbete där god kontakt med ungdomarna är viktig. Det är också bra att det planeras in service i närheten som kan skapa liv och minska känslan att en grupp "tar över". Om det ändå blir ett hängställe som upplevs som problematisk bör mer aktiva insatser med närvarande vuxna planeras in - exempelvis med mobil kaféverksamhet. Undvik gärna väktare då det kan riskera att trigga upp stämningen.

Vardagsliv

- Det finns bra tankar på verksamhet i närheten av resecentrum med generösa öppettider, vilket kan underlätta för äldre barn att resa själva genom att bidra med närvaro och personal att fråga om hjälp. Förslagsvis kan drivmedelsstationen samlokaliseras med fler tjänster som skulle kunna underlätta vardagslivet för pendlare ungdomar och vårdnadshavare så som paketinlämning och -hämtning, och apotek.

Identitet

- Miljön i förslaget till resecentrum ser trevlig ut - vilket var något barnen i enkäten ansåg viktigt. Den ser ut att ha högkvalitativa material som är lätta att underhålla. Det finns därför stor chans att även barn och unga kan känna sig välkomna här. Tänk även på att göra utemiljön minst lika trevlig och välkomnande med högkvalitativa material, växtlighet och omsorgsfullt gestaltad belysning.
- I den fortsatta gestaltningen kan man med fördel lyfta de historiska och kulturella värdena i Sävar för att ge resecentrum dess egen identitet – och gärna med barn och unga och gärna i konstprojekt.

Hälsa och säkerhet

- Det finns flera bra cykelparkeringar planerade. En ligger tryggt inne i resecentrum och en ligger tryggt och strategiskt synlig vid ingång och stråk - här skulle man med fördel kunna ordna fler platser då den troligen kommer att kännas närmare och tryggare än den som ligger söder om byggnaden. Arbeta med entréer och ljussättning för att undvika att den senare upplevs otrygg. Det är positivt att alla cykelparkeringar planeras under tak. Tillsammans med trygga gång- och cykelstråk främjar detta barns rörelse och därmed hälsa genom att göra det mer attraktivt att cykla.
- Tänk gärna på i det fortsatta arbetet att placera toaletterna synligt inomhus. Självklart ska det finnas skötbord och tillgänglighetsanpassad toalett. För att barn ska vilja använda toaletterna behöver de vara fräscha, och därför bör de ses över och rengöras flera gånger per dag. En fin signal till barn att de är välkomna och underlätta deras toabesök är om det finns en liten toalett och ett litet handfat, där barnet själv kan nå tvål och vatten. Detta är särskilt bra för barn som slutat med blöja och kan behöva toalett plötsligt och snabbt.

REFERENSER

Tryckta källor

AFRY Ark Studio (2023). Sävar Resecentrum.
Boverket (2015). Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö.
Ekologigruppen (2021). EKOguide. Verktygslåda för hållbar stadsutveckling.
Grönstrukturplan, för Västerås tätort och serviceorter, Antaget av kommunfullmäktige 9 mars 2023.
Robertsfors kommun (2022). Planprogram Robertsfors. Utvecklingsområden relaterade till samhällsomvandlingen kopplad till Norrbotniabananans etablering.
Robertsfors kommun (2019). Översiktsplan Robertsfors kommun.
Skellefteå kommun (2023). Funktionsstudie för Bureå resecentrum.
Skellefteå kommun (2019). Bureå 2050. Visioner, mål och riktlinjer. Program till fördjupad översiktsplan i tätorten Bureå, Skellefteå kommun, Västerbottens län.
Trafikverket (
Umeå kommun (2021). Översiktsplan Umeå kommun. Fördjupning för Sävar med miljökonsekvensbeskrivning MKB.
Umeå kommun (2017). Sammanställning. Elevarbeten om Sävars framtid, elever från Sävar skola. Skolåret 2016/2017.
Umeå kommun (2016). Dialogsammanställning. Från dialogmötet i Sävar 29 maj 2016 på Sävar marknad.
White (2022). Utredning Norrbotniabanan. Delprojekt Ap4. 1.
White (2022). Utredning Norrbotniabanan. Delprojekt Ap4. 2. Bureå.
White (2022). Utredning Norrbotniabanan. Delprojekt Ap4. 2. Robertsfors.
White (2022). Utredning Norrbotniabanan. Delprojekt Ap4. 2. Sävar.

Digitala källor

Lantmäteriet. <https://minkarta.lantmateriet.se/>

Muntliga källor

Olofson Larsson, Håkan. Arbetsledare och Germann, Gustav. Fritidsledare. Sävar fritidsgård.
Samtal på Sävar fritidsgård 2024-02-05.
Svedberg, Jörgen. Titel och Persson, Sara, Titel. Samtal över Teams 2024-01-09.

BILAGA ENKÄTER

Att åka kollektivt i Bureå - idag och framtiden

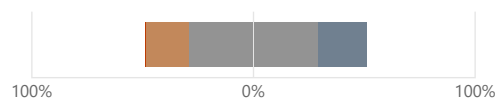
140 Svar

21:10 Genomsnittlig tid för att slutföra

Aktivt Status

1. Hur gammal är du?

8 eller yngre 9-10 år 11-12 år 13-14 år 15-16 år 17-18 år 19 eller äldre

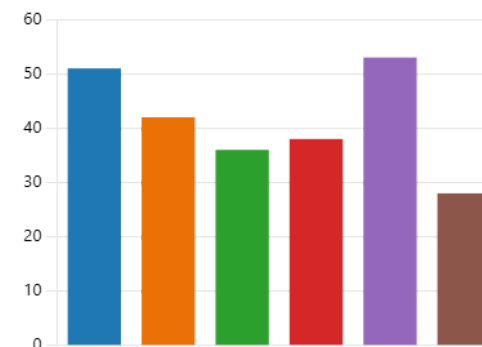
2. Vad identifierar du dig som?

Tjej 62
Kille 71
Annat 5

3. Vart åker du kollektivtrafik/buss i nuläget? (flera val är möjliga) Jag brukar åka till:

Skolan 51
Hemmet 42
Fritidsaktiviteter 36
Vänner 38
Nöjen 53
Annat 28

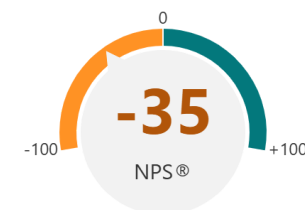
4. Till vilka orter brukar du buss/kollektivt?

123
Svar

Senaste svar
"skolan"
"Bureå, Hjoggböle, Skellefteå"
"Skellefteå, Bureå "

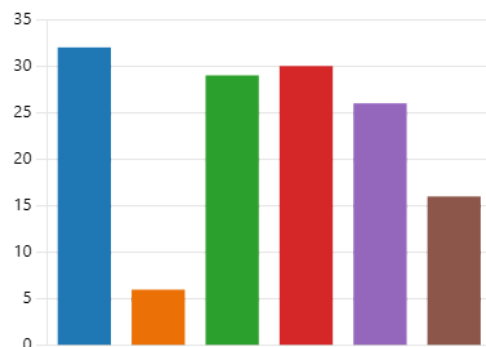
5. Hur viktig är kollektivtrafiken/busstrafiken för dig i nuläget?

Positiva 30
Passiva 31
Negativa 79

6. Hur ofta åker du kollektivtrafik/buss i nuläget?

Flera gånger om dagen	32
En gång om dagen	6
Några gånger i veckan	29
Några gånger i månaden	30
Mer sällan	26
Aldrig	16

7. Hur brukar du ta dig till hållplatsen/stationen? (flera val är möjliga)

Går	112
Cyklar	38
Åker moped	1
Får skjuts med bil	38
Annat	13

8. Vad är viktigt för dig i nuläget hur hållplatsen/stationen ser ut och fungerar?

120
Svar

Senaste svar
"Inget viktigt"
"Jag går inte till någon station eller något sånt för jag klive..."
"Sittplatser"

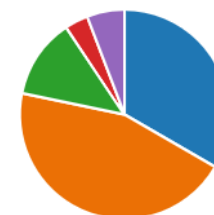
9. Vad tror du är viktigt i nuläget för andra resenärer - exempelvis barn och äldre - för hur stationen/hållplatsen ser ut och fungerar?

116
Svar

Senaste svar
"vet ej"
"säkert"
"Sittplatser"

10. Hur ofta känner du dig trygg när du reser buss/kollektivt i nuläget?

Alltid	46
Oftast	62
Ibland	17
Sällan	5
Aldrig	8

11. Vad får dig att känna dig trygg när du reser med buss/kollektivtrafik i nuläget?
Tänk hela resan från dörr till dörr.

125
Svar

Senaste svar
"bra med att jag och andra känner sig trygg"
"Det är någon som kan svenska, man åker med sina vänner..."
"Ofyllda bussar"

12. Vad får dig att känna dig otrygg när du reser med buss/kollektivtrafik i nuläget?
Tänk hela resan från dörr till dörr.

117
Svar

Senaste svar
"att man kan är på en buss så känner jag mer trygg än allt"
"När det är någon som inte kan svenska"
"Fyllda bussar"

13. Vad brukar du göra på stationen/hållplatsen i nuläget?

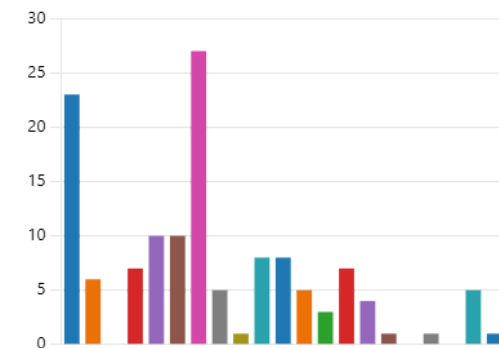
126

Svar

Senaste svar
"spela på mobilen"
"är aldrig på stationer"
"Sitta med telefonen"

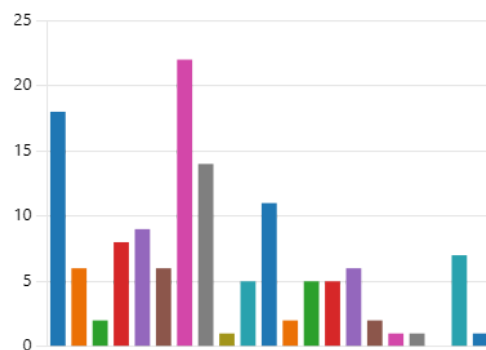
14. Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Bureå - vad är viktigast för dig, vad behöver finnas och fungera? **Vad är prio 1?** Att det:

Är ljus, mysigt och trevligt	23
Finns vuxna	6
Finns ungdomar	0
Är nära bostäder och service	7
Finns möjlighet att sitt och umg...	10
Finns något att göra	10
Finns gratis wifi	27
Går att ladda mobil, dator etc.	5
Går att studera/plugga	1
Är behaglig temperatur	8
Finns toaletter	8
Finns personal att vända sig till ...	5
Går att köpa saker att äta och dr...	3
Är tryggt	7
Är lätt att få information	4
Är lugnt	1
Finns cykelparkering under tak	0
Finns kameraövervakning	1
Är lätt att byta till buss	0
Är lätt att se när tåget eller buss...	5
Annat	1

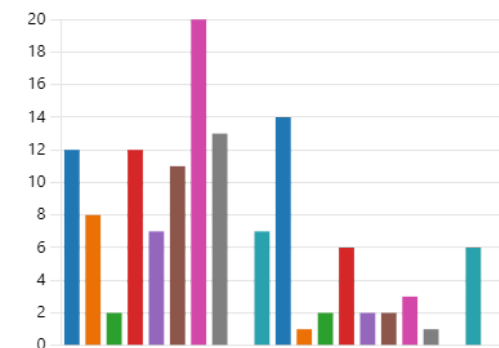
15. Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Bureå - vad är näst viktigast för dig? **Vad är prio 2?** Att det:

Är ljust, mysigt och trevligt	18
Finns vuxna	6
Finns ungdomar	2
Är nära bostäder och service	8
Finns möjlighet att sitta och umg...	9
Finns något att göra	6
Finns gratis wifi	22
Går att ladda mobil, dator etc.	14
Går att studera/plugga	1
Är behaglig temperatur	5
Finns toaletter	11
Finns personal att vända sig till ...	2
Går att köpa saker att äta och dr...	5
Är tryggt	5
Är lätt att få information	6
Är lugnt	2
Finns cykelparkering under tak	1
Finns kameraövervakning	1
Är lätt att byta till buss	0
Är lätt att se när tåget eller buss...	7
Annat	1

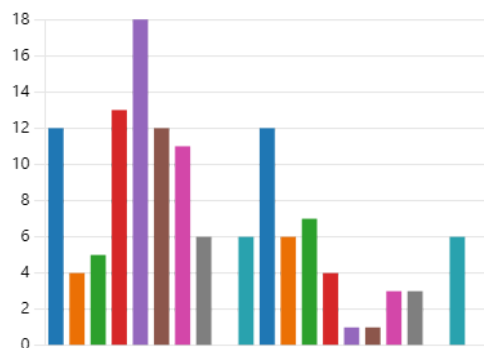
16. **Vad är prio 3?** Att det:

Är ljust, mysigt och trevligt	12
Finns vuxna	8
Finns ungdomar	2
Är nära bostäder och service	12
Finns möjlighet att sitta och umg...	7
Finns något att göra	11
Finns gratis wifi	20
Går att ladda mobil, dator etc.	13
Går att studera/plugga	0
Är behaglig temperatur	7
Finns toaletter	14
Finns personal att vända sig till ...	1
Går att köpa saker att äta och dr...	2
Är tryggt	6
Är lätt att få information	2
Är lugnt	2
Finns cykelparkering under tak	3
Finns kameraövervakning	1
Är lätt att byta till buss	0
Är lätt att se när tåget eller buss...	6
Annat	0

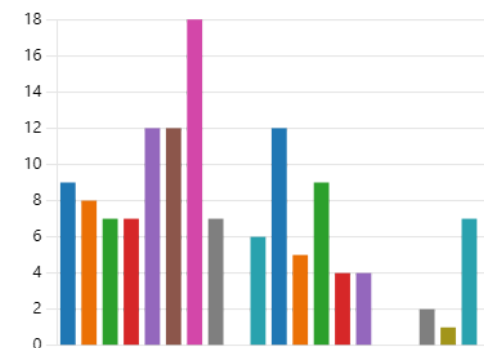
17. Vad är prio 4? Att det:

Är ljust, mysigt och trevligt	12
Finns vuxna	4
Finns ungdomar	5
Är nära bostäder och service	13
Finns möjlighet att sitt och umg...	18
Finns något att göra	12
Finns gratis wifi	11
Går att ladda mobil, dator etc.	6
Går att studera/plugga	0
Är behaglig temperatur	6
Finns toaletter	12
Finns personal att vända sig till ...	6
Går att köpa saker att äta och dr...	7
Är tryggt	4
Är lätt att få information	1
Är lugnt	1
Finns cykelparkering under tak	3
Finns kameraövervakning	3
Är lätt att byta till buss	0
Är lätt att se när tåget eller buss...	6
Annat	0

18. Vad är prio 5? Att det:

Är ljust, mysigt och trevligt	9
Finns vuxna	8
Finns ungdomar	7
Är nära bostäder och service	7
Finns möjlighet att sitt och umg...	12
Finns något att göra	12
Finns gratis wifi	18
Går att ladda mobil, dator etc.	7
Går att studera/plugga	0
Är behaglig temperatur	6
Finns toaletter	12
Finns personal att vända sig till ...	5
Går att köpa saker att äta och dr...	9
Är tryggt	4
Är lätt att få information	4
Är lugnt	0
Finns cykelparkering under tak	0
Finns kameraövervakning	2
Är lätt att byta till buss	1
Är lätt att se när tåget eller buss...	7
Annat	0

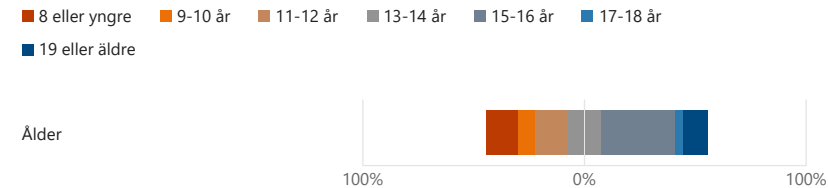
Att åka kollektivt i Robertsfors - idag och framtiden

30 Svar

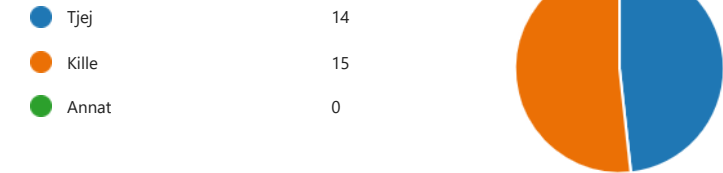
07:42 Genomsnittlig tid för att slutföra

Aktivt Status

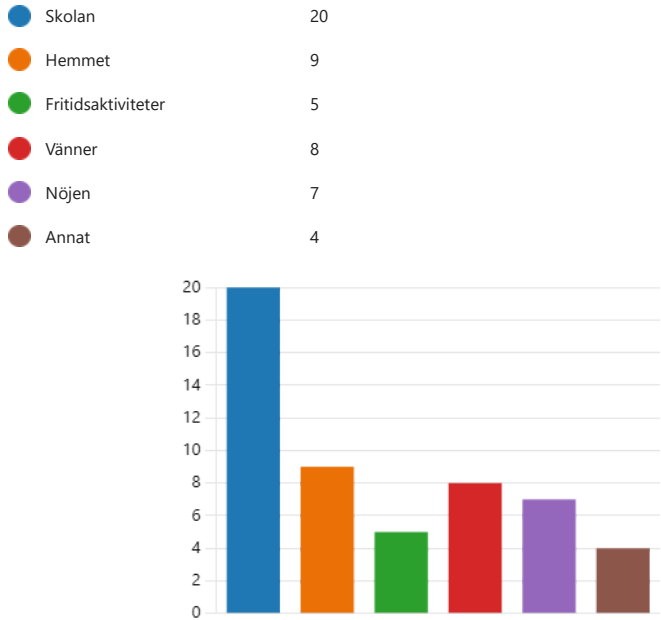
1. Hur gammal är du?

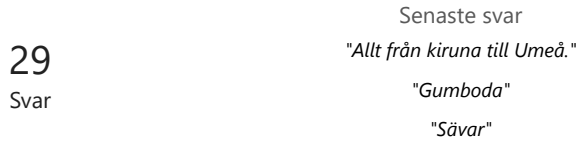
2. Vad identifierar du dig som?

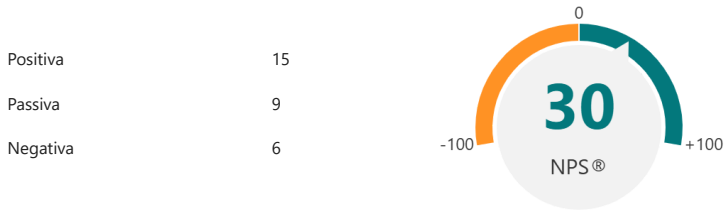
3. Vart åker du kollektivtrafik/buss idag? (flera val är möjliga) Jag brukar åka till:

4. Till vilka orter åker du buss/kollektivt?

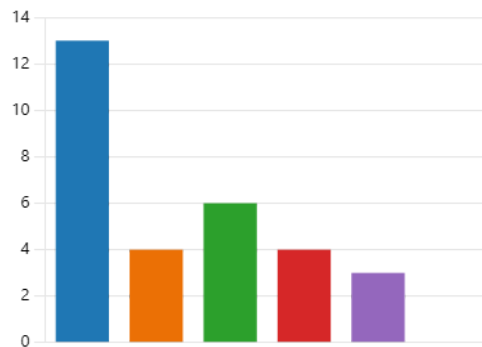

5. Hur viktig är kollektivtrafiken/busstrafiken för dig?

6. Hur ofta åker du kollektivtrafik/buss?

Flera gånger om dagen	13
En gång om dagen	4
Några gånger i veckan	6
Några gånger i månaden	4
Mer sällan	3
Aldrig	0

7. Hur tar du dig till hållplatsen/stationen? (flera val är möjliga)

Går	25
Cyklar	5
Åker moped	2
Får skjuts med bil	10
Annat	2

8. Vad är viktigt för dig hur hållplatsen/stationen ser ut och fungerar?

28
Svar

Senaste svar
 "Att inte allt är nerskräpat och trasigt på grund av flera mö...
 "Att det är lätt att stiga av och på. När man ska trycka sto...
 "Viktigt att bussen stannar. Att man har skydd mot vind, re...

9. Vad tror du är viktigt för andra resenärer - exempelvis barn och äldre - för hur stationen/hållplatsen ser ut och fungerar ?

26
Svar

Senaste svar
 "Att det inte är stökigt för då ser det inte så välkomnande ...
 "Lätt att ta dig dit och lätt att stiga av och på."
 "Ganska viktig"

10. Hur ofta känner du dig otrygg när du reser buss/kollektivt?

Aldrig	6
Sällan	15
Ibland	7
Ofta	2
Alltid	0

11. Vad får dig att känna dig trygg när du reser med buss/kollektivtrafik? Tänk hela resan från dörr till dörr.

26
Svar

Senaste svar
 "Att chaffören är trevlig och välkomnande."
 "Att inte behöva gå E4."
 "Bussen stannar när jag trycker på stopp "

12. Vad får dig att känna dig otrygg när du reser med buss/kollektivtrafik? Tänk hela resan från dörr till dörr.

25
Svar

Senaste svar
 "Att visa medåkare skräpar ner och inte bryr sig hur det se...
 "Att stop knappen sitter för högt upp"
 "Att bussen kör som en tok eller är för stressad samt inte st...

13. Vad brukar du göra på stationen/hållplatsen?

28

Svar

Senaste svar

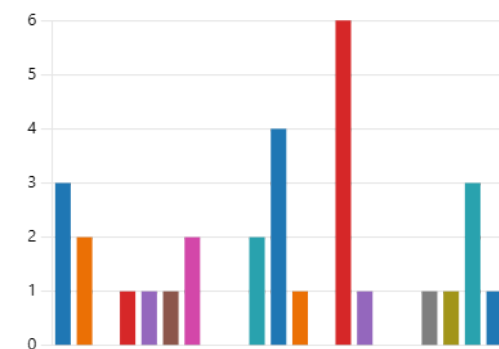
"Jag brukar sitta eller stå och säga hej till andra människor..."

"Kliva av och gå hem"

"Prata med kompisar"

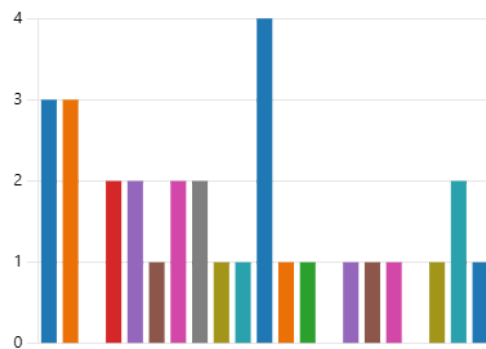
14. Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Robertsfors - vad är viktigast för dig, vad behöver finnas och fungera? **Vad är prio 1?** Att det:

Är ljust, mysigt och trevligt	3
Finns vuxna	2
Finns ungdomar	0
Är nära bostäder och service	1
Finns möjlighet att sitt och umg...	1
Finns något att göra	1
Finns gratis wifi	2
Går att ladda mobil, dator etc.	0
Går att studera/plugga	0
Är behaglig temperatur	2
Finns toaletter	4
Finns personal att vända sig till ...	1
Går att köpa saker att äta och dr...	0
Är tryggt	6
Är lätt att få information	1
Är lugnt	0
Finns cykelparkering under tak	0
Finns kameraövervakning	1
Är lätt att byta till buss	1
Är lätt att se när tåget eller buss...	3
Annat	1

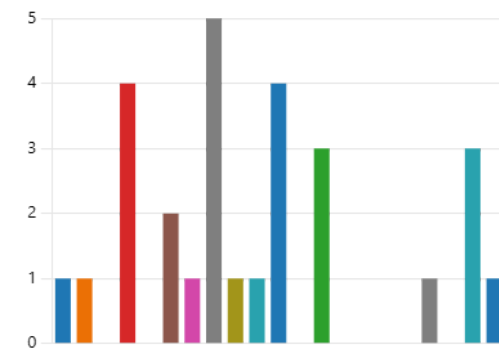
15. Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Robertsfors - vad är viktigast för dig, vad behöver finnas och fungera? **Vad är prio 2?** Att det:

Är ljust, mysigt och trevligt	3
Finns vuxna	3
Finns ungdomar	0
Är nära bostäder och service	2
Finns möjlighet att sitt och umg...	2
Finns något att göra	1
Finns gratis wifi	2
Går att ladda mobil, dator etc.	2
Går att studera/plugga	1
Är behaglig temperatur	1
Finns toaletter	4
Finns personal att vända sig till ...	1
Går att köpa saker att äta och dr...	1
Är tryggt	0
Är lätt att få information	1
Är lugnt	1
Finns cykelparkering under tak	1
Finns kameraövervakning	0
Är lätt att byta till buss	1
Är lätt att se när tåget eller buss...	2
Annat	1

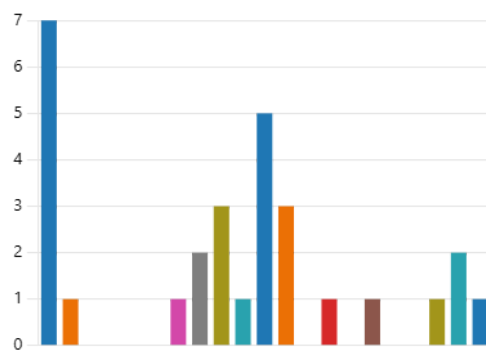
16. Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Robertsfors - vad är viktigast för dig, vad behöver finnas och fungera? **Vad är prio 3?** Att det:

Är ljust, mysigt och trevligt	1
Finns vuxna	1
Finns ungdomar	0
Är nära bostäder och service	4
Finns möjlighet att sitt och umg...	0
Finns något att göra	2
Finns gratis wifi	1
Går att ladda mobil, dator etc.	5
Går att studera/plugga	1
Är behaglig temperatur	1
Finns toaletter	4
Finns personal att vända sig till ...	0
Går att köpa saker att äta och dr...	3
Är tryggt	0
Är lätt att få information	0
Är lugnt	0
Finns cykelparkering under tak	0
Finns kameraövervakning	1
Är lätt att byta till buss	0
Är lätt att se när tåget eller buss...	3
Annat	1

17. Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Robertsfors - vad är viktigast för dig, vad behöver finnas och fungera? **Vad är prio 4?** Att det:

Är ljust, mysigt och trevligt	7
Finns vuxna	1
Finns ungdomar	0
Är nära bostäder och service	0
Finns möjlighet att sitt och umg...	0
Finns något att göra	0
Finns gratis wifi	1
Går att ladda mobil, dator etc.	2
Går att studera/plugga	3
Är behaglig temperatur	1
Finns toaletter	5
Finns personal att vända sig till ...	3
Går att köpa saker att äta och dr...	0
Är tryggt	1
Är lätt att få information	0
Är lugnt	1
Finns cykelparkering under tak	0
Finns kameraövervakning	0
Är lätt att byta till buss	1
Är lätt att se när tåget eller buss...	2
Annat	1

18. Om du fick tänka fritt inför att det kommer ett resecentrum till Robertsfors - vad är viktigast för dig, vad behöver finnas och fungera? **Vad är prio 5?** Att det:

Är ljust, mysigt och trevligt	1
Finns vuxna	3
Finns ungdomar	0
Är nära bostäder och service	2
Finns möjlighet att sitt och umg...	0
Finns något att göra	1
Finns gratis wifi	2
Går att ladda mobil, dator etc.	3
Går att studera/plugga	0
Är behaglig temperatur	3
Finns toaletter	2
Finns personal att vända sig till ...	2
Går att köpa saker att äta och dr...	0
Är tryggt	2
Är lätt att få information	1
Är lugnt	1
Finns cykelparkering under tak	1
Finns kameraövervakning	1
Är lätt att byta till buss	0
Är lätt att se när tåget eller buss...	3
Annat	1

